STJERNEN

141. ÅRGANG · NUMMER 9 · JESU KRISTI KIRKE AF SIDSTE DAGES HELLIGE · SEPTEMBER 1992

STJERNEN

SEPTEMBER 1992

På forsiden
I Hong Kong forenes fortidens visdom og moderne teknologi med naturens skønhed. Men koloniens virkelige rigdom er dens indbyggere. Se »Orientens perler«, s. 34. Foto: Liisa Berg.

Børnestjernens forside
Familieaften, akrylmaleri af William J. Parkinson fra Midvale, Utah. Udvalgt til den første internationale kunstkonkurrence sponsoreret af Kirkens museum for de sidste dages helliges historie og kunst i Salt Lake City, Utah.

ARTIKLER

ISÆR FOR UNGE

FASTE PUNKTER

BØRNESTJERNEN

September 1992 · 141. årgang · Nummer 9
Jesu Kristi Kirke af Sidste Dages Helliges officielle tidsskrift.

Det Første Præsidentskab: Ezra Taft Benson, Gordon B. Hinckley, Thomas S. Monson

De Tolvs Kvorum: Howard W. Hunter, Boyd K. Packer, Marvin J. Ashton, L. Tom Perry, David B. Haight, James E. Faust, Neal A. Maxwell, Russell M. Nelson, Dallin H. Oaks, M. Russell Ballard Joseph B. Wirthlin, Richard G. Scott.

Vejledere: Charles Didier, Rex D. Pinegar, John E. Groberg, Robert E. Wells

Redaktør: Rex D. Pinegar
Adm. direktør for Curriculum Department: Ronald L. Knighton.
Adm. direktør for Kirkens tidsskrifter: Thomas L. Peterson

International Magazines:
Chefredaktør: Brian K. Kelly
Assisterende redaktør: Marvin K. Gardner
Medredaktør: David Mitchell
Assisterende redaktør for Børnestjernen: DeAnne Walker
Tilsynsførende art director: M. M. Kawasaki
Art Director: Scott D. Van Kampen
Designer: Sharri Cook

Stjernen: *Redaktør:* Carsten Gram
Kirkenyt: Carsten Gram

Redaktionens adresse:
Translation Division
Hans Egedes Gade 2, 1. · DK-2200 København N
Telf. 31 391366

Distribution:
Nordisk Distributions Center
Smedevangen 9 · DK-3540 Lynge
Telf. 42 187727

Kirkens internationale tidsskrift udgives månedligt på dansk engelsk, finsk, fransk, hollandsk, italiensk japansk, kinesisk, koreansk, norsk, portugisisk, samoansk, spansk, svensk, tongansk og tysk; hveranden måned på indonesisk, tahitisk og thailansk; kvartalsvis på islandsk.

STJERNEN (ISSN 0900-2545) is published monthly by The Church of Jesus Christ of Latter-day Saints 50 East North Temple, Salt Lake City, UT 84150. Second-class postage paid at Salt Lake City, Utah. Subscription price $ 10.00 a year. $ 1.00 per single copy. Thirty days notice required for change of address. When ordering a change, include address label from a recent issue; changes cannot be made unless both the old address and the new are included. Send USA and Canadian subscriptions and queries to Church Magazines, 50 East North Temple Street, Salt Lake City, Utah 84150, United States of America. Subscription information telephone number 801-240-2947.

POSTMASTER: Send address changes to STJERNEN at 50 East North Temple Street, Salt Lake City, Utah 84150, United States of America.

Abonnement:
12 numre DKK 96,- (inkl. moms og porto). Betaling over giro 3120988 til Nordisk Distributions Center, Smedevangen 9, DK-3540 Lynge.
USA og Canada: US $ 10.00
(Surface mail).
Udkommer 12 gange om året

Tryk: BG Offset · Dk-3500 Værløse

ISSN 0900-2545

92989 110

Printed in Denmark

MODERNE TÅRN

Liahona (spansk) minder mig om kong Benjamin, da han stod på et tårn for at forklare vor himmelske Faders vilje for folket (se Mosiah 2:8).

I dag kommunikerer Herrens profet med de hellige ved hjælp af mange moderne »tårne«, herunder Kirkens blad. Vi er velsignede ved at have bladet på vores eget sprog, så vi kan studere og glæde os over Guds ord.

Raúl Edgardo Cárcamo J.
La Lima Ward
La Lima Honduras Stav

SMUK OPLEVELSE

Jeg har længe tøvet, men nu føler jeg, at jeg må skrive for at takke for de vidunderlige artikler i *Der Stern* (tysk). En af artiklerne (»Vore templer og det arbejde der udføres deri«, ældste David B. Haight, *Stjernen*, januar 1991) førte til et af mit livs smukkeste oplevelser.

Jeg blev døbt i februar 1991 og modtog et eksemplar af *Der Stern* fra januar 1991 med konferencetalerne. Da jeg havde læst ældste Haights tale, besluttede jeg, at jeg ville døbes for min afdøde mor, så hurtigt jeg kunne komme til templet. Senere viste min mor sig for mig ved min seng og fortalte mig, at hun ville tage imod sin dåb.

Jeg vil altid være min himmelske Fader taknemmelig for en åndelig oplevelse, som jeg aldrig vil glemme – en oplevelse, der kom af at læse bladet.

Erika Giesen
Glückstadt Gren
Neumünster Tyskland Stav

BRÆNDENDE IVER

Jeg vil gerne takke for et fantastisk blad. *Lys over Norge* er sat flot op. Artiklerne har ofte hævet mig fra at være åndeligt nedtrykt til at have et brændende ønske om at efterleve Jesu Kristi evangelium.

Jeg påskønnede især bladet, da jeg var inde ved militæret. Jeg var den eneste sidste dages hellig, og artiklerne var med til at holde mit humør oppe, og de fik mig ofte til at græde glædestårer.

Terje Hoel
Moss Ward
Oslo Norge Stav

FRA REDAKTIONEN

Vi er vore trofaste læsere meget taknemmelige, og vi opfordrer jer til at sende breve, artikler og historier til os. Vær venlig at skrive jeres fulde navn, adresse, ward eller gren og stav eller distrikt.

Vi er meget glade for de breve, vi allerede har modtaget, og vi glæder os til fremover at høre fra endnu flere af vore læsere. Adressen er *Stjernen*, Hans Egedes Gade 2, 1., 2200 København N.

Den endeløse kø af ensomme

Præsident Thomas S. Monson
Andenrådgiver i Det Første Præsidentskab

Jakobs Brev har længe været en af mine yndlingsbøger i Bibelen. Jeg synes, hans budskab er hjertevarmende og fyldt med liv. Vi kan alle citere det velkendte skriftsted: »Hvis nogen af jer står tilbage i visdom, da skal han bede om at få den fra Gud, der giver alle gavmildt og uden bebrejdelse, og så vil den blive ham givet« (Jak. Br. 1:5). Men hvor mange husker hans definition af begrebet gudsdyrkelse? »En ren og ubesmittet gudsdyrkelse for Gud, vor Fader, er dette: at besøge faderløse og enker i deres trængsel og bevare sig selv uplettet af verden« (Jak. Br. 1:27).

Når vi som forældre betjener dem, der er i nød, bør vi huske at involvere vore børn i disse aktiviteter, hvor de lærer for livet.

Ordet *enke* synes at have haft en særlig betydning for vor Herre. Han advarede sine disciple mod at følge de skriftkloges eksempel, som med deres lange klæder og ordrige bønner foregav retskaffenhed, men åd enkerne ud af huset (se Mark. 12:38, 40).

Til nephiterne lød denne advarsel: »Jeg nærmer mig jer til dom og vidner i hast mod … dem, som undertrykker … enker« (3 Nephi 24:5).

FOTO: KENT MILES

Til profeten Joseph Smith gav han denne besked: »Forrådshuset skal vedligeholdes gennem kirkens frivillige gaver, og der skal sørges for enker og faderløse og ligeledes for de fattige« (L&P 83:6).

Sådanne lærdomme var ikke nye dengang. De er ikke nye nu. Vedholdende forkyndte Mesteren ved sit eget eksempel sin omsorg for enken. Til den sørgende enke fra Nain, der havde mistet sin eneste søn, kom han personligt og genoplivede den døde søn – gav ham tilbage til den forbløffede mor. Til enken i Zarepta, som sammen med sin søn stod over for sultedøden, sendte han profeten Elias med magt til at lære hende tro og til at skaffe føde.

Vi siger måske til os selv: »Men det er så længe siden og meget langt borte.« Hertil siger jeg: »Er der en by ved navn Zarepta nær jeres bopæl? Er der en by, der hedder Nain?« Vi kalder måske vores by Columbus eller Coalville, Detroit eller Denver. Ligegyldigt hvad navnet er, så bor der i hver eneste by en enke, som har mistet sin partner og ofte et barn. Behovet er det samme. Sorgen er virkelig.

Enkens bolig er sædvanligvis hverken stor eller luksuøs. Ofte er den beskeden i omfang og ydmyg af udseende. Ofte gemmer den sig på øverste etage eller for enden af gangen og består kun af et enkelt værelse. Til sådanne hjem sender Herren dig og mig.

Der kan eksistere et reelt behov for mad, tøj – ja, endog husly. Noget sådant kan skaffes. Næsten altid er der stadig et håb om den særlige rose, der giver sjælen næring:

Gå ud til den, der er ensom og ked.
Vær stærk for den, livet nu tynger ned.
Med kærlige gerninger hjertet du når.
Spred glædens lys, så godt du formår!
(Mrs. Frank A. Breck).

Antallet af dem, der har særlige behov, bliver større dag for dag. Læg mærke til dødsannoncerne i jeres avis. Her udfoldes livets drama for vore øjne. Døden kommer til hele menneskeheden. Den kommer til de gamle, som vandrer på svigtende ben. Dens kalden høres af dem, som knapt er nået til livets midte, og den stilner ofte små børns latter.

Når begravelsens blomster er visnede, vennernes gode ønsker er blevet til erindringer, og de udtalte bønner og ord efterhånden glemt i sindets korridorer, slutter de, som sørger, sig ofte til den gruppe mennesker, som jeg vil kalde »den endeløse kø af ensomme«. Børns latter, de unges ståhej og en afdød livsledsagers ømme, kærlige omsorg savnes. Uret tikker mere højlydt, tiden går langsommere, og de fire vægge minder om en fængselscelle.

Forhåbentlig kan vi alle påny høre ekkoet af de ord, som Mesteren udtalte: »Hvad I har gjort imod en af mine mindste ... har I gjort imod mig« (Matt. 25:40).

Og når vi beslutter os til mere ihærdigt at betjene dem, der er i nød, så lad os huske at involvere vore børn i disse aktiviteter, hvor de vil lære for livet.

Jeg har mange minder fra mine drengeår. Forventningen om søndagsmiddagen er et af dem. Netop når vi børn nærmede os vores såkaldte sultestadie og ivrigt satte os ved bordet med duften af stegen i næseborene, kunne mor sige til mig: »Tommy, før vi spiser, skal du tage denne tallerken mad hen til gamle Bob og skynde dig tilbage.« Jeg forstod aldrig, hvorfor vi ikke kunne spise først og bagefter aflevere hans tallerken mad. Jeg spurgte aldrig højt om hvorfor, men skyndte mig hen til Bobs hus og ventede utålmodigt på, at hans gamle ben langt om længe fik bragt ham hen til døren. Så rakte jeg ham tallerkenen med maden. Han gav mig den rene tallerken fra sidste søndag og tilbød mig en skilling for min hjælp. Mit svar var altid det samme: »Jeg kan ikke tage imod pengene, så får jeg med mor at gøre.« Så lod han sin krogede hånd løbe gennem mit blonde hår og sagde: »Min dreng, du har en vidunderlig mor. Sig hende tak.« Ved I hvad? Jeg tror aldrig, jeg sagde det til hende. På en måde syntes jeg, at hun ikke behøvede at få det at vide. Hun syntes at fornemme hans taknemmelighed. Jeg husker også, at søndagsmaden altid forekom at smage lidt bedre, når jeg var kommet tilbage fra mit ærinde.

Gamle Bob kom ind i vores tilværelse på en interes-

Vi må lette de nedbrudtes byrder og trøste de ensomme.

sant måde. Han var en 80-årig enkemand, da huset, han boede i, blev revet ned. Jeg hørte ham fortælle min bedstefar om det, da vi tre sad i den gamle gyngesofa på verandaen. Med trist stemme sagde han til min bedstefar: »Mr. Condie, jeg ved ikke, hvad jeg skal gøre. Jeg har ingen familie. Jeg har ingen steder at tage hen. Jeg har ingen penge.«

Jeg spekulerede på, hvordan bedstefar ville svare ham. Langsomt stak bedstefar hånden i lommen og kom frem med den gamle læderpung, hvorfra han, som svar på min plagen, mange gange havde hentet lidt småpenge til et eller andet lækkert. Denne gang tog han en nøgle frem og gav den til gamle Bob. Kærligt sagde han: »Bob, her er nøglen til det hus, jeg ejer her ved siden af. Tag den. Flyt dine ting derind. Du kan blive boende, så længe du vil. Det kommer ikke til at koste dig noget, og ingen vil nogen sinde sætte dig ud.«

Tårerne vældede op i gamle Bobs øjne og rullede ned ad hans kinder, hvor de forsvandt i hans lange, hvide skæg. Bedstefars øjne var også fugtige. Jeg sagde ikke et ord, men den dag steg min bedstefar mange grader i min agtelse. Jeg var stolt over at hedde det samme til fornavn som han. Selv om jeg dengang kun var en lille dreng, har det, jeg der lærte, præget mit liv. Enhver af os har sin egen måde at mindes noget på. Ved juletid nyder jeg at besøge enker og enkemænd fra det ward, hvor jeg tjente som biskop. Der var 87 dengang – i dag er der kun otte tilbage. Under sådanne besøg ved jeg aldrig, hvad der venter mig; men ét ved jeg: Sådanne besøg giver mig den fornemmelse af jul, som i virkeligheden er Kristi Ånd.

Prøv at gå med mig, så vil vi sammen foretage et par besøg.

På et plejehjem på First South afbryder vi måske en fodboldkamp, som jeg gjorde for et par år siden. Foran fjernsynet sad to enker. De var varmt og pænt klædt på og helt opslugt af spillet. Jeg spurgte: »Hvem vinder?« De svarede: »Vi ved ikke engang, hvem der spiller, men i det mindste har vi da selskab.« Jeg sad mellem disse to engle og forklarede reglerne i fodbold. Jeg oplevede den bedste kamp, jeg kan huske. Jeg har måske nok forsømt et møde, men jeg høstede et kært minde.

Lad os skynde os ud til Redwood Road. Der er et meget større hjem, hvor der bor mange enker. De fleste sidder i den godt oplyste dagligstue. Men hende, jeg vil besøge, er alene i sit soveværelse. Hun har ikke sagt et eneste ord, siden hun fik et voldsomt slagtilfælde for nogle år siden. Men hvem ved, hvor meget hun hører? Så jeg taler om de gode tider, vi havde sammen. Der er ikke en gnist af genkendelse, ikke et eneste ord. Ja, en plejer spørger mig, om jeg er klar over, at denne patient ikke har talt et eneste ord i årevis. Det betyder ikke noget. Ikke blot havde jeg glædet mig over en envejskommunikation med hende – jeg havde også følt mig Gud nær.

Der er et andet plejehjem på West Temple, hvor der bor fire enker. Man kan ikke gå op ad gangen til huset uden at bemærke det halvt fratrukne gardin, hvor der sidder én time efter time og håber på at høre en vens skridt nærme sig. Hvilken velkomst! Man ser tilbage på de gode tider, måske gives der en gave og en velsignelse; men så er det igen tid til at sige farvel. Jeg kunne aldrig gå derfra uden først at opfylde en næsten 100-årig enkes ønske. Selv om hun var blind, sagde hun altid: »Biskop, du skal tale ved min begravelse og fra hukommelsen cite-

Når begravelsens blomster visner, vennernes gode ønsker er blevet til erindringer, slutter de, som sørger, sig til den store gruppe af ensomme.

re Alfred Lord Tennysons digt 'Over revlen'. Lad os høre dig gøre det lige nu, biskop!« Så citerede jeg:

Solfald og Aftenstjærne,
og til mig et klarttonende Bud!
ingen klage ved Revlen, når mod det fjærne
jeg stævner paa Havet ud …

Skumring og Klokken ved Kvæld
- saa Nat over Jord!
og ej der lyde et tungt Farvel,
naar jeg gaar om Bord.

Langt hinsides Tiden og Rummet maaske
bærer Floden mig, mægtig og fri.
Men jeg haaber min Styrmands Aasyn at se,
naar jeg er Revlen forbi.
(Oversat af Uffe Birkedal)

Tårer kom let, og så plejede hun med et smil at sige: »Tommy, det var rigtigt godt, men sørg nu for, at gøre det en lille smule bedre ved begravelsen.« Jeg opfyldte senere det ønske.

Da vores elskede præsident Spencer W. Kimball engang mødtes med nogle besøgende fra et land, hvor der var stor nød, bad han ikke om statistikker, men spurgte i stedet: »Har vore medlemmer nok at spise? Bliver der sørget for enkerne?« Han viste omsorg.

Under præsident George Albert Smiths embedstid som præsident boede der i vores ward en fattig enke, som tog sig af sine tre døtre, der alle var invalider. De var kraftige og klodsede og næsten helt hjælpeløse. I denne kære kvindes lod faldt det at skulle bade, made, påklæde og sørge for disse piger. Midlerne var begrænsede. Der kom ingen hjælp udefra. Og så fik hun at vide, at det hus, hun lejede, skulle sælges. Hvad skulle hun gøre? Hvor skulle hun tage hen? Biskoppen gik til Kirkens kontorbygning for at finde ud af, om man på nogen måde kunne købe huset. Det var så lille, og prisen rimelig. Anmodningen blev overvejet, og så afvist. En meget trist biskop gik ud af bygningens hovedindgang, hvor han mødte præsident George Albert Smith. De hilste på hinanden, og præsident Smith spurgte: »Hvad bringer dig til hovedkontoret?« Han lyttede omhyggeligt, mens biskoppen forklarede, men sagde ingenting. Så bad han biskoppen vente et par minutter. Han kom hurtigt tilbage og sagde smilende: »Gå op på fjerde sal. Der ligger en check til dig. Køb det hus!«

»Men anmodningen blev afvist.«

Igen smilede præsident Smith og sagde: »Den er netop blevet behandlet igen og godkendt.« Huset blev købt. Den kære enke boede der og sørgede for sine døtre, indtil de alle var døde. Så vendte også hun tilbage til Gud og til sin himmelske belønning.

Kirkens ledere tænker på enken, enkemanden og den ensomme. Kan vi bekymre os mindre end dem? Vi husker, at i tidernes midtes lyste en særlig klar stjerne på himlen. Vismænd fulgte den og fandt Kristus-barnet. I dag ser kloge mænd stadig op mod himlen og ser igen en særlig klar stjerne. Den vil lede jer og mig til vore muligheder. De nedbrudtes byrder vil blive lettede, de sultnes råb stilnet, de ensomme trøstet. Og sjæle vil blive frelst – jeres, deres og min. Hvis vi lytter godt efter, vil vi kunne høre den fjerne stemme sige til os, som den sagde til en anden: »Vel, du gode og tro tjener« (Matt. 25:21). □

FORSLAG TIL SAMTALEEMNER FOR HJEMMELÆRERE

1. Herren har direkte og konsekvent i både ord og gerninger lært os, at vi skal tage os af enkerne, de faderløse, de forældreløse og de fattige.
2. Antallet af alle dem, der har særlige behov, vokser for hver dag.
3. I alle byer, ward og grene er der nogen, vi kan hjælpe. Hvem kan du hjælpe?
4. Når vi som forældre mere ihærdigt betjener dem, der er i nød, bør vi huske at involvere vore børn i disse aktiviteter, hvor de lærer for livet.

I 1942 begyndte pigen Alexandria på en 800 km lang rejse gennem det krigshærgede Rusland. Hendes hjem virkede uendeligt langt væk. Men hun hentede mod i bøn.

PÅ BØNNENS VINGER

Reggie R. Van Wagoner

Alexandria som 17-årig

I sommeren 1941, da Alexandria Safronova var 17 år, rettede de tyske hære deres opmærksomhed mod øst og invaderede i lyntempo hendes fædreland, Rusland. Selv om Alexandria i nogen tid havde fornemmet, at den voksende konflikt i Europa ville påvirke hendes tilværelse, blev splittelsen i hendes familie langt mere omfattende, end hun kunne forestille sig.

Alexandria blev født i Ukraine i 1924 som en af Michail og Hannah Safronovs fire døtre. Michail var en god nabo, en god arbejdskraft og elskede heste. Hannah var en kvinde med stor tro, som ofte bad, men altid i tavshed, fordi det i Ukraine var forbudt at efterleve eller undervise i religion i hjemmet. Alexandria lærte meget godt fra begge forældre, men det var hendes mor, der lærte hende at stole på Gud.

Et eksempel på hendes mors tro efterlod et uudsletteligt indtryk på den ni-årige Alexandria. Hendes far havde arbejdet hårdt på marken en dag, da han kom tidligt hjem med høj feber. Hannah samlede straks børnene, bad dem om at være stille, hvorpå hun knælede ved sin mands seng og bad en stille bøn. Da hun rejste sig, smilede hun til de bekymrede børn. »Jeres far vil snart være rask,« sagde hun. Feberen forsvandt samme dag, og han kunne igen gå på arbejde. Alexandria glemte aldrig denne oplevelse.

I november 1941 var de tyske styrker trængt helt frem til Moskva og Leningrad. Samme måned blev Alexandria gift med en russisk soldat, som var flygtet fra krigsfangenskab. Med krigen i hælene flygtede de langt nordpå for at bo hos Alexandrias svigerforældre. Men snart nåede krigen også dertil, og de og mange andre familier blev tvunget til at skjule sig i de nærliggende skove i fire måneder.

Ofte så Alexandria ikke sin mand i flere dage. Sammen med andre unge mænd havde han tilsluttet sig en undergrundsbevægelse, der angreb fjendens konvojer. Alexandria frygtede for hans liv, men var ikke i stand til at gøre noget ved det. Desuden gjorde det hendes tilstand værre, at hendes svigerforældre ikke brød sig om hende. Da hun var fra Ukraine og talte et andet sprog, anså de hende for mindreværdig. »Det var meget deprimerende,« mindes hun. »Jeg græd hele tiden.«

En aften kom Alexandrias mand hjem og gav hende

ILLUSTRERET AF GARY KAPP

hendes livs chok. Ikke alene fortalte han hende, at han havde sluttet sig til nazisterne, men han krævede også, at hun rejste og aldrig kom tilbage. Alexandria følte sig truet af sin mands truende og fjendtlige opførsel, og hun rejste. Hun så ham aldrig mere.

Turen til Alexandrias hjem næsten 800 km væk syntes næsten umulig. Afstanden var nedslående, og hun havde ingen mad. For at gøre ondt værre, var det vinter. Men disse problemer var ubetydelige i sammenligning med tanken om at rejse alene gennem krigszonen. Alexandria husker, at hun sad alene i sneen, sulten og svag med kolde tårer løbende ned ad kinderne. Hun var utrøstelig, indtil hun huskede sin mors bønner og besluttede sig for selv at bede for første gang: »Hjælp mig. Hjælp mig med at finde hjem.« Hun vidste ikke, om hendes bøn blev hørt, men alligevel påbegyndte hun den farlige vandring.

Vinterdagene gik langsomt, og som svar på hendes bøn var der en, der undervejs gav hende et kort. Den gnist af håb holdt hende gående, fra gård til gård og by til by, dag efter dag. Ved tusmørke bønfaldt hun fremmede om et sted at sove – et gulv eller en lade, det var uden betydning, når blot det var indendørs, så hun ikke blev fanget – og skudt – for at være ude i spærretiden. Der var så lidt mad, at hun kun kunne spise den smule gammelt brød og kartoffelskræller, hun kunne redde sig fra affaldsspanden, når hendes værter var gået i seng. Ved daggry fortsatte hun sin rejse, ofte med vådt tøj på grund af de fugtige, utætte lader, som hun sov i. En sen eftermiddag efter en usædvanlig lang vandring i dyb sne var Alexandria udmattet og vidste, at hun ikke af sig selv kunne nå den næste by før spærretid. Hun var bange, fordi hun havde hørt, at der var tyske soldater i området. Pludselig dukkede tre hestetrukne høvogne ført af tyske soldater op på den smalle vej. Da Alexandria skjulte sig, fik hun en idé. Hvis hun sprang op på en af vognene uden at blive set, kunne hun nå den næste by, inden det blev mørkt. Den sidste vogn kørte forbi, og hun kastede sig ud i sin desperate plan. Hun løb alt, hvad hun kunne, og det lykkedes at få fat i en stang, der var fastgjort bag på vognen, og komme op.

Alexandria sad ret behageligt, indtil vognene nogle få km længere fremme pludselig standsede. Hun stivnede af skræk. Da hun hørte fodtrin komme nærmere, lukkede hun øjnene og bad en stille bøn: »Hjælp mig, kære Gud!« Fodtrinene kom nærmere, og de stoppede lige ud for hende. Alexandria så op og lige ind i øjnene på en venlig, ung soldat, som gjorde tegn til, at hun skulle forblive tavs. Så vendte han om og gik hen til sine kammerater uden at fortælle, hvad han havde opdaget. Kompagniet bevægede sig fremad, og Alexandria nåede sikkert frem til næste by.

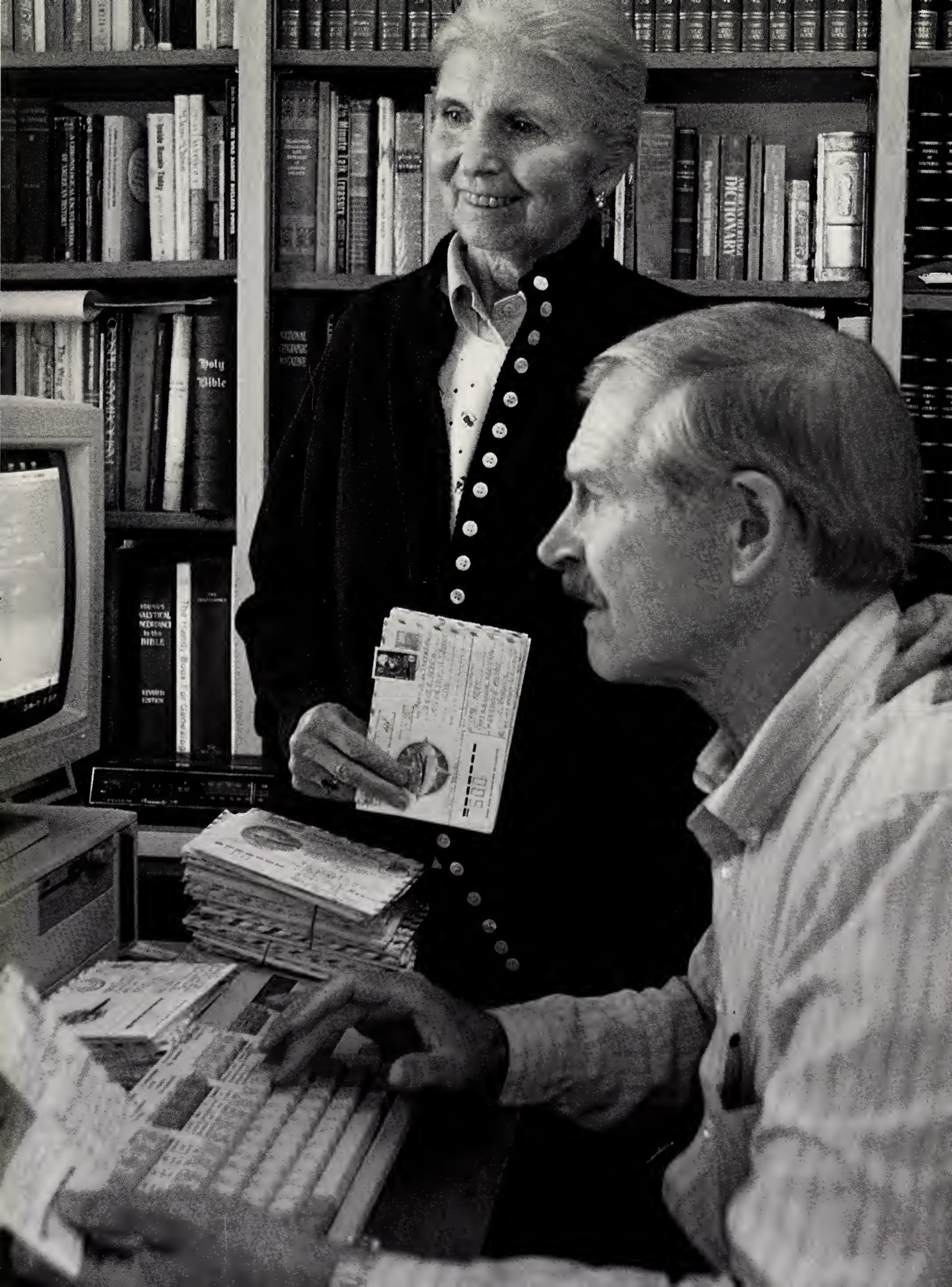
»Jeg ved, at min himmelske Fader vågede over mig og hjalp mig,« siger hun med øjnene fugtige af bevægelse.

Efter at have rejst i flere uger kom Alexandria hjem, tynd og svag, men henrykt over at se sin familie igen. Men kort tid efter drev tyskerne alle arbejdsduelige unge sammen og sendte dem til Tyskland for at arbejde i krigsindustrien. Alexandria slap ikke fri. Hun vidste ikke, at den lejr, hvor hun var i tre måneder, Dachau, forvoldte andre uudsigelig sorg. Derefter blev Alexandria flyttet fra gård til gård i forskellige arbejdsgrupper, indtil de allierede styrker kom til Tyskland i foråret 1945.

Krigen var forbi, og Alexandria ville gerne tilbage til sine forældre, men hun blev syg, måtte to uger på hospitalet og kom ikke med sit tog. Det var en velsignelse, ved hun nu, for de hjemvendende russere havde store problemer, og levevilkårene var langt bedre i Tyskland end i Rusland. Mens Alexandria i 1945 boede i en flygtningelejr, mødte hun en flot amerikansk soldat på en tur i byen. Efter at have kendt hinanden i nogle måneder blev de gift, og to år efter havde sergent Ronnie Graybeal sin unge brud med sig til USA.

Da to sidste dages hellige missionærer besøgte familien Graybeal i 1959, vidste Alexandria, at deres budskab var

FOTO: JOHN LUKE

Holy Bible
DICTIONARY

noget helt særligt. Hendes mand og to børn blev også påvirket, og familien Graybeal arbejdede på at blive døbt. Da bror Graybeal fik at vide, at luftvåbenet ville forflytte ham til Tyskland, besluttede han at blive døbt, før han rejste. Men Alexandria kæmpede stadig med at finde ud af, om Joseph Smith var Guds profet. Nogen tid efter, da familien var flyttet til Tyskland, sagde hendes mand: »Hvis du virkelig vil vide det, så henvend dig til vor himmelske Fader og spørg ham.« Den aften gjorde Alexandria præcis det. »Jeg ved ikke, hvad der skete,« forklarer hun, »men næste morgen vidste jeg, at Joseph Smith var en profet.« Kort tid efter, i juni 1960, blev Alexandria og de to børn døbt i Karlsruhe i Vesttyskland.

»Det var bare vidunderligt,« siger søster Graybeal, når hun mindes sin dåb. »Mit vidnesbyrd blev styrket efter den oplevelse, og jeg kunne ikke få nok af evangeliet. Jeg studerede og studerede. Det var som at gå gennem en dør og finde ud af, at solen skinner. Det var smukt.«

Alexandria havde ikke set sit fædreland i 29 år. I alle disse år skrev hun imidlertid med sine forældre og en søster. Selv om hun ønskede at besøge dem, blev hun gentagne gange nægtet et besøgsvisum. Endelig i 1972 fik hun tilladelse til at besøge sin familie. Det var en bittersød oplevelse; Alexandrias mor og to søstre var døde, og hendes gamle far var blind. Alligevel var det dejligt at være hjemme igen hos sin far, søsteren Katrina og hos slægtninge og venner.

På et tidspunkt besøgte familien kirkegården, hvor Alexandrias mor var begravet. Katrina faldt overvældet af bevægelse ned på graven og græd. Alexandria knælede ned ved hendes side og forklarede, at døden ikke var endelig, at deres mor stadig levede i ånden, og at de med tiden ville være sammen med hende igen. Katrina var forvirret, men udtrykket i hendes øjne udtrykte håb, så Alexandria forklarede om frelsesplanen, så enkelt som hun kunne. Katrina lyttede anspændt, vendte sig mod sin far, som også havde lyttet: »Far, tror du på det, hun siger?« Han nikkede ja, mens tårerne løb ned ad kinderne. Alexandria bar sit vidnesbyrd og så et glimt af forståelse i deres ansigter. Aldrig før havde de talt om noget sådant. Sandhedens frø var blevet sået.

I dag vidner Alexandrias lykke, åndelige styrke og store taknemmelighed om den bemærkelsesværdige måde, hvorpå evangeliet har formet hendes liv. Minderne om hendes trængsler som 17-årig er stadig tydelige, men hendes sorg forsvinder, når hun taler optimistisk om de nylige forandringer i Europa og det tidligere Sovjetunionen. Hun er overbevist om, at mange russere ligesom hendes egen familie er ved at blive forberedt til den tid, hvor der vil være en stor høst af sjæle i hendes fædreland.

Søster Graybeal har faktisk allerede kastet sig ud i arbejdet. I flere måneder har søster Graybeal sammen med andre sendt omkring 100 gavepakker til Rusland hver måned. Hver pakke indeholder et eksemplar af Bibelen, Mormons Bog og bogen *Håndbog i evangeliske principper*, foruden en pjece om den første åbenbaring, et billede af Jesus Kristus og et personligt brev og vidnesbyrd fra søster Graybeal. Reaktionen har været overvældende. Søster Graybeal mindes det første takkebrev, hun modtog fra Rusland »Vi var så begejstrede! Ord kan ikke udtrykke det. Jeg græd og græd.«

Bror og søster Graybeal modtager stadig talrige anmodninger om litteratur. Et uddrag af et sådant brev lyder: »Jeg har en brændende hunger efter viden om Gud. Jeg har aldrig haft dette ønske tidligere. Jeg beder om, at Herren vil inspirere jer til at hjælpe mig. Jeg vil gerne vide mere om Jesu Kristi Kirke af Sidste Dages Hellige, samt hvordan de kan hjælpe mig med at finde fred og tilfredshed i dette liv. Send alt, hvad I kan.«

Alexandria citerer med sin kære, russiske accent et yndlingsskriftsted: »Så er I da ikke længere fremmede og udlændinge, men I er de helliges medborgere og Guds husfæller« (Ef. 2:19). Hun ved, at uanset hvor vi lever, er Herren nær og i stand til at hjælpe os. ☐

FOTO: PHIL SHURTLEFF

MORMONOTE

ER KURSEN LAGT?

»Vær med eet sind
og med eet hjerte
standhaftige og forenede
i alle ting.«

(2 Nephi 1:21)

3 FRA NEW ZEALAND

Janet Thomas

For størstedelen af verden virker New Zealand som et land fjernt fra alle andre. Men indbyggerne i New Zealand føler sig ikke ensomme. De ved, at deres smukke land er et vidunderligt sted at bo, selv om de ikke får så megen omtale i de internationale nyheder. Det er et utroligt grønt og smukt land. Landet består af to store øer og utallige små øer tæt på hinanden, hvor der lever flere får end mennesker. Og som får genkender deres hyrdes stemme, på samme måde følger de unge sidste dages hellige i New Zealand profeternes røst.

Læs her om tre talentfulde teenagere, for hvem evangeliet er en vigtig del af deres liv.

Til venstre: **Apii Rota, øverst til højre, har et stærkt venskab med de andre laurbærpiger i hendes ward.** *Herover:* **Apii demonstrerer mesterskabsform i tae kwon do.**

FOTO: JANET THOMAS

TEREAPII ROTA

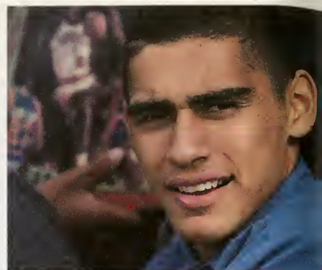
Pas på Apiis fødder!

Med et enkelt velplaceret spark kan hun sparke dig omkuld.

Men Apiis fødder er kun farlige, når hun deltager i tae kwon do-turneringer. Normalt er Tereapii Rota på 16 år fra Tokorua en kvik og tiltalende pige, som er elevrepræsentant i skolebestyrelsen. Men i sin fritid træner Apii hos sin far i selvforsvar. Hun er så god til det, at hun vandt kvindernes junior-

Til højre: Romaine Marshall, der her er sammen med sin far, forsøger at øve en god indflydelse på sine venner, der ikke er medlemmer. *Herunder:* Romaine har selv besluttet, at evangeliet skal være en del af hans liv. Han og holdkammeraterne i basketball styrker hinanden i deres fællesskab.

mesterskab i tae kwon do ved de new zealandske mesterskaber. Hun var lidt overrasket over sin succes, da det var første gang, hun for alvor havde deltaget i en turnering. »Mange af tilskuerne heppede på mig,« fortæller Apii lidt forbavset. »Og jeg kendte dem slet ikke.«

Apii er den ældste af seks søskende, og hun og hendes 10-årige bror er dem, der træner mest seriøst hos deres far. De er medlemmer af en sportsklub, hvor Apii ofte træner sammen med drengene, fordi der ikke er mange kvinder, der er stærke nok til at udfordre hende. Selv om Apii tilbringer meget tid i sportsklubben, er hendes bedste venner de andre laurbærpiger i wardet. »Vi fire laurbærpiger står hinanden meget nær. Vi gør alting sammen. Det er dejligt at have gode venner,« siger Apii. »Vi har det sjovt sammen. Vi opfatter ikke alt som dødalvorligt.«

Når Apii og hendes venner morer sig lidt over livet, gør det det lidt lettere for dem at modstå de fristelser, de møder som 16-årige. »Jeg tror, at det, der er sværest ved at være 16 år, er at sige nej til andre,« mener Apii. »En ven inviterer dig til en fødselsdagsfest eller på en udflugt. Mor og far ved, hvad vi kan blive udsat for. Man er bare nødt til at sige nej. Så prøver de andre at overtale dig, og man må stadig sige nej.« Men Apii og hendes venner har det sjovt uden at gøre noget i strid med Kirkens standarder, at det gør det lettere for dem at modstå forsøg på at overtale dem til at gå til fester, som de ved, at de ikke burde deltage i.

Alene det, at Apii er i live, er en væsentlig årsag til, at hendes familie sluttede sig til Kirken. Da Apii var otte år, fik hun astma og blev meget syg. Missionærerne gav hende en velsignelse, og hun blev bogstaveligt talt helbredt få øjeblikke efter. »Jeg var meget svag,« fortæller Apii. »Jeg kunne ikke gøre noget. Jeg kunne ikke spise eller drikke noget. Straks efter, at missionærerne sagde *amen*, fik jeg det fint. Jeg åbnede mine øjne og bad om noget at drikke. Alle lo lidt, fordi de var så lettede. Jeg koncentrerede mig om velsignelsen. Jeg vidste, at den ville hjælpe mig med at få det bedre. Jeg var godt ni år, da vi tilsluttede os Kirken.«

Apii ønsker at fortsætte med at gå i skole. Hun vil gerne på universitetet og studere økonomi.

Men hold indtil videre godt øje med Apiis flyvende fødder.

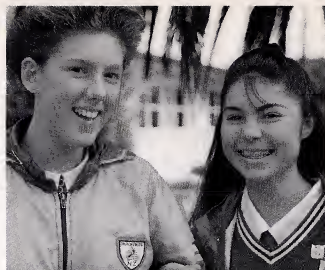
ROMAINE MARSHALL

Når Romaine spiller basketball sammen med sine venner foran deres hus, behøver han kun at se op for at se templet, der springer i øjnene – hvidt imod en grøn bakke. Romaine bor praktisk taget i skyggen af et sidste dages hellig tempel. Kvarteret, han bor i, består næsten udelukkende af medlemmer af Kirken. Mange af hans venner er medlemmer, hans skolekammerater er medlemmer, hans lærere er medlemmer, og hans skoles basketballhold er næsten 100% medlemmer af Kirken.

Romaine bor i Temple View, og han går på Kirkens college i New Zealand, som svarer til gymnasiet. Han er omgivet af Kirkens medlemmer, men han går der ikke for blot at tilhøre en gruppe. Han har selv besluttet, hvordan han vil leve sit liv – og at det også omfatter evangeliet.

Romaine er 17 år gammel og hans holdkammerater på A-1 basketballholdet fra Kirkens college er kendt over hele New Zealand. Skolen har vundet de nationale skolemesterskaber i basketball fem år i træk – indtil for to år siden. Romaine er ikke meget for at fortælle om det, men det år blev holdet nr. tre. Det var en ubehagelig oplevelse at vende tilbage til skolen og forklare nederlaget til de andre elever. Det ønskede de ikke at prøve igen. Holdet var fast besluttet på at vinde titlen tilbage. Og det gjorde de. Det følgende år blev både drengene og pigerne fra A-1 holdet nr. 1 i den nationale basketballturnering.

Lucy Silver er en talentfuld pige, som holder af at spille musik og danse med sine venner. Hun bruger også sine kunstneriske evner til at åbenbare skønheden i den verden, der omgiver hende.

»I turneringerne,« fortæller Romaine, »var vi meget synlige, fordi vi var mormoner. De andre hold plejede at mene, at vi var underlige, fordi vi ikke bandede, men vi kunne stadig få dem til at grine.« Fordi de er kendt som holdet, de andre gerne vil slå, forbereder de andre hold sig særligt til deres kampe mod Kirkens college. »Alle spiller deres bedste kampe mod os.«

Romaine har venner, som han mødte, da han gik i folkeskolen i byen Hamilton ikke så langt derfra. De tror ikke på det samme, som han gør, men de er stadig gode venner. »Jeg har holdt fast ved mine gamle venner,« siger Romaine, »selv om de følger en anden vej. Jeg kan fortælle dem, når der er noget, de ikke bør gøre, og de lytter til dels efter. Da jeg var mindre, kunne jeg også blive påvirket, men nu mærker jeg ikke noget pres fra dem. Det gør ikke noget, hvis de ikke kan lide, at jeg fortæller dem, hvad de bør gøre, eller hvad der er rigtigt.« Romaine er en leder, der ikke blot følger andre. Og han er stadig gode venner med sine gamle venner, der ikke er medlemmer af Kirken.

Romaine ville gerne gøre karriere i sport, men i New Zealand som i mange andre lande er den største udmærkelse i basketball – en plads på landsholdet – ikke en karriere. I stedet vil

han være træner eller lærer. Og han har lært meget om at træffe beslutninger, der vil gøre ham til en endnu bedre lærer.

LUCY SILVER

Hun hedder egentlig Lucianne, men alle .hendes venner i Temple View kalder hende Lucy. Når hun har lidt tid til sig selv, kan man ofte finde hende med papir og blyant, for hun elsker at tegne.

»Jeg plejede at se på min bror, da jeg var mindre,« siger Lucy på 16 år. »Eftersom han er døv, mener vi, at han har en særlig gave i sine øjne. Han er virkelig dygtig til at tegne. Jeg plejede at se på han i timevis, og sådan blev jeg selv interesseret. Han lærte mig at tegne.«

Lucy savner sin storebror, som nu er gift og bor i Australien. Men det gør hende glad at vide, at han er lykkelig.

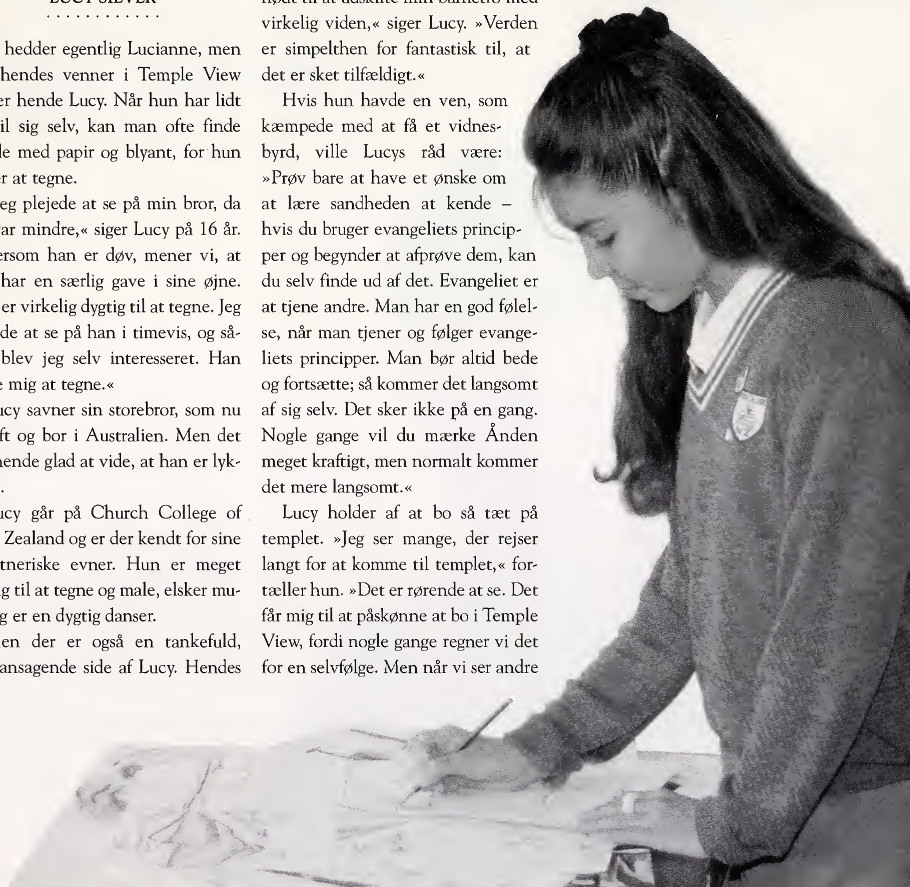
Lucy går på Church College of New Zealand og er der kendt for sine kunstneriske evner. Hun er meget dygtig til at tegne og male, elsker musik og er en dygtig danser.

Men der er også en tankefuld, selvransagende side af Lucy. Hendes familie har været medlemmer af Kirken, mens hun er vokset op, men hun har mærket et behov for selv at finde ud af, om evangeliet er sandt. »Jeg kom til et punkt, hvor jeg var nødt til at udskifte min barnetro med virkelig viden,« siger Lucy. »Verden er simpelthen for fantastisk til, at det er sket tilfældigt.«

Hvis hun havde en ven, som kæmpede med at få et vidnesbyrd, ville Lucys råd være: »Prøv bare at have et ønske om at lære sandheden at kende – hvis du bruger evangeliets principper og begynder at afprøve dem, kan du selv finde ud af det. Evangeliet er at tjene andre. Man har en god følelse, når man tjener og følger evangeliets principper. Man bør altid bede og fortsætte; så kommer det langsomt af sig selv. Det sker ikke på en gang. Nogle gange vil du mærke Ånden meget kraftigt, men normalt kommer det mere langsomt.«

Lucy holder af at bo så tæt på templet. »Jeg ser mange, der rejser langt for at komme til templet,« fortæller hun. »Det er rørende at se. Det får mig til at påskønne at bo i Temple View, fordi nogle gange regner vi det for en selvfølge. Men når vi ser andre medlemmers reaktion, når de kommer til templet, så ved vi, hvor heldige vi er.«

Lucy udtrykker sin opfattelse af livets skønhed i kunst. □

ENDNU IKKE

Carlos José García

En eftermiddag i april 1989 kom Pablito – et af de mange børn, der boede i samme bebyggelse som jeg – løbende hen til mig efter hjælp. Han var blevet bestjålet og tævet af tre 13-årige drenge, fortalte han, og han ville, at jeg skulle hjælpe ham med at få hans ur og kæde tilbage, som de havde taget. Da jeg gik hen til drengene, løb de ikke væk, som de plejede. Jeg bad dem give os Pablitos ur og kæde tilbage. De ignorerede mig. Jeg undersøgte dem, men fandt intet. De var meget vrede over, at jeg havde visiteret dem, og da de forlod bebyggelsen, råbte de fornærmelser og trusler efter mig. Men jeg tog ikke deres trusler alvorligt.

To dage efter fortalte nogle af mine venner mig, at flere unge mænd havde ledt efter mig.

Den næste mandag kom en gruppe på omkring 25 unge mænd hen imod mig. Jeg nåede ikke at opfatte, hvad der skete, før en af dem sprang hen mod mig og hamrede mig én lige i ansigtet. Jeg forsøgte at slippe væk, men det var for sent. Det var umuligt at slippe væk fra dem. I begyndelsen slog de mig overalt, men så begyndte de at skære mig med knuste flasker. Pludselig mærkede jeg noget koldt i min venstre side. En af dem havde stukket en kniv i mig tæt på ribbenene.

Overfaldet sluttede, og banden løb væk, da to politibiler ankom. En ven hjalp mig op, men da jeg havde mistet meget blod, var jeg meget svag og blev ved med at besvime. Foruden knivsåret havde jeg flænger i hovedet og i låret, og mit ansigt var slemt forslået og opsvulmet. En af politibilerne kørte mig til det lokale hospital. Selv om lægerne dér kunne sy mine sår sammen, måtte de sende mig videre til et større hospital, hvor de med et røntgenbillede kunne undersøge, om der var indre kvæstelser.

Da lægen havde set på røntgenbillederne, sagde han, at jeg omgående skulle opereres, for at han kunne finde og behandle eventuelle skader på mine indre organer.

Mens jeg ventede på at blive opereret, bad min far om nogle få minutter sammen med mig. Lægen gav ham besked om at skynde sig. Derpå lagde min far og en anden præstedømmebærer deres hænder på mit hoved og gav mig en velsignelse.

Da jeg havde ligget på operationsstuen en tid kom lægen ud til min far og sagde: »Knivstikket i din søns side er meget dybt, men bladet ramte ikke nogen livsvigtige organer. Jeg kunne nøjes med at rense såret. Jeg ved ikke, hvad du gjorde, da du lagde dine hænder på hans hoved, men hvad det end var, så virkede det.« Jeg lå på hospitalet i fire dage og var derefter rekonvalescent i tre måneder, hvilket forsinkede min forventede missionskaldelse. Jeg genvandt hurtigt det blod, jeg havde mistet, mine sår heledes, og snart kunne jeg rejse mig og gå igen.

Jeg ved, at det er på grund af præstedømmets magt og min tro på Jesus Kristus, at jeg i dag er i live. Jeg ved, at Herren ønskede, at jeg skulle tjene der, hvor jeg er i dag, i missionen i Maracaibo (Venezuela). Jeg er ham taknemmelig for, at han sparede mit liv, så jeg kan arbejde i hans vingård. □

ILLUSTRERET AF DOUG FAKKEL

HVORFOR BRINGER VI IKKE EVANGELIET TIL ALLE LANDE?

Hvorfor missionerer vi ikke i alle verdens lande, når Herren har angivet, at vi skal bringe evangeliet ud til alle nationer, slægter, tungemål og folk?

Spørgsmål af almen interesse er besvaret vejledende, men er ikke en officiel tilkendegivelse af Kirkens holdning.

Daniel H. Ludlow
Lærer i seniorklassen i
Provo Pleasant View 5 Ward

Der er forskellige årsager til, at vi ikke formelt missionerer i visse lande. I nogle af vore trosartikler står der en sammenfatning af principperne, der vedrører dette emne.

»Vi tror, at vi må være loyale over for konger, præsidenter, herskere og øvrighedspersoner og adlyde, ære og holde lovene« (Trosartiklerne 1:12).

Nogle lande har love, der forbyder, at en person forsøger at overbevise en anden til at ændre religion – med trussel om straf til dem begge. Med juridiske og politiske midler forsøger Kirkens ledere at påvirke lederne i disse lande til at ændre deres love, men medmindre Kirken modtager en legal anerkendelse til at missionere aktivt, oprettes der ikke en formel mission.

Kirken har i nogle af disse lande fået tilladelse til, at Kirkens medlemmer, der bor i landet, kan mødes, så længe de ikke forsøger at involvere eller omvende andre.

I den femte trosartikel er der også nævnt nogle væsentlige principper for vores missionering: »Vi tror, at en mand må kaldes af Gud ved profeti og håndspålæggelse af sådanne, som har myndighed dertil, for at prædike evangeliet og tjene i dets forordninger.«

Guds rige på jorden er et ordens hus, og missionærer eller repræsentanter for riget er kaldet og udsendt af Gud gennem hans bemyndigede ledere. Det er sandt nok, at Herren har udtalt, at evangeliet vil blive forkyndt for alle nationer, slægter, tungemål og folk før det andet komme. Men Herren har også mange gange i skrifterne udtalt, at hans værk vil blive udført i hans egen tid og på hans egen måde. Desuden har Herren også instrueret os om ikke at søge at råde ham.

Som præsident Spencer W. Kimball har sagt, bør vi derfor forberede os på at tage evangeliet overalt, hvor Herren måtte lede os, og vi bør også bede om, at Gud vil røre ved hjertet hos lederne i verdens lande, så de vil tillade missionering. Men det præcise tidspunkt for, hvornår missionærerne vil blive sendt til et bestemt land, bliver fastlagt af Herren og åbenbaret gennem hans ledere.

FOTO: MARVIN K. GARDNER

Læg mærke til omfanget af forberedelserne, som præsident Kimball foreslår: »Når vi har øget antallet af missionærer fra Kirkens organiserede områder til et antal, der nærmer sig det højest mulige, dvs. hver eneste dreng i Kirken, der er rask og værdig; når hver eneste stav og mission i udlandet sørger for et tilstrækkeligt antal missionærer til sit land; når vi har brugt vore dygtige mænd til at hjælpe apostlene med at åbne disse nye arbejdsområder; når vi har brugt satellitterne og beslægtede opdagelser i deres fulde udstrækning samt alle medierne – aviser, blade, fjernsyn og radio – dem alle i hele deres omfang; når vi har organiseret utallige andre stave, der vil tjene som springbræt; når vi fra inaktivitet har vundet alle de unge mænd tilbage, der nu ikke er ordineret, ikke har været på mission og ikke er gift; til den tid og ikke før skal vi nærme os vor Herre og Mesters bud om at gå ud i alverden og forkynde evangeliet for alle skabninger« (Edward L. Kimball, red., *The Teachings of Spencer W. Kimball*, Salt Lake City: Bookcraft, 1982, s. 585). I årene efter at præsident Kimball fremsatte denne væsentlige og profetiske udtalelse, har vi set måder, hvorpå Herren udvider sit værk, når vi bliver rede til at hjælpe ham. Evangeliet vil med tiden blive bragt til alle nationer, slægter, tungemål og folk. I mellemtiden må vi yde vores allerbedste, både enkeltvis og som kirke, på de områder, hvor vi allerede har en opgave. Når vi lærer at yde med hele vores hjerte, sjæl, sind og styrke i vore nuværende opgaver, vil vi være forberedt til at hjælpe Herren med at fremme hans værk på andre områder.

Ved Kirkens generalkonference i oktober 1990 citerede præsident Gordon B. Hinckley den 6. oktober præsident Ezra Taft Benson således:

»Af hele min sjæl vidner jeg om, at dette værk vil skride frem, indtil hver eneste land og folk har haft lejlighed til at acceptere vort budskab. Mure vil falde, for at vi kan fuldføre denne mission, og nogle blandt os vil se dette udført. Vor himmelske Fader vil forårsage, at forholdene i verden vil ændres, således at hans evangelium kan overskride hver eneste grænse … Vi må vise – hver eneste dag i vort liv – at vi er villige til at gøre Herrens vilje – til at udsprede det gengivne evangelium, til at bære vidnesbyrd for verden, til at dele evangeliet med andre« (*The Teachings of Ezra Taft Benson*, Salt Lake City: Bookcraft, 1988, s. 174).

Som konklusion udtalte profeten Joseph Smith:

»Sandhedens banner er blevet hejst; ingen ugudelig hånd kan standse dette værks fremgang; der kan herske forfølgelse, pøbelhobe kan samle sig, hære rejses, og bagtalelse tilsøle os, men Guds sandhed vil frimodigt gå fremad, ædel og uafhængig, til den har gennemtrængt hvert kontinent, besøgt hvert himmelstrøg, gennemtrængt hvert land og lydt i hvert eneste øre; indtil Guds hensigter er opnået, og den store Jehova skal sige, at værket er fuldbragt« (*History of the Church*, 4:540) ☐

STJERNEN

BØRNESTJERNEN

141. ÅRGANG · JESU KRISTI KIRKE AF SIDSTE DAGES HELLIGE · SEPTEMBER 1992

JOSEPH F. SMITH

Kellene Ricks

1. Selv om Joseph kun var 8 år gammel, da han sammen med sin familie flyttede til Winter Quarters i Nebraska, så var det hans og hans venners ansvar at tage sig af køerne.

2. En dag mens drengene så efter det græssende kvæg, blev de pludselig angrebet af indianere. Josephs venner blev bange og skyndte sig hjem på deres heste. Joseph blev også bange, men han forsøgte at drive kvæget i sikkerhed.

3. Joseph og hans hest bevægede sig hurtigt, men indianerne bevægede sig endnu hurtigere. Da Joseph så til højre, var der en indianer lige ved siden af ham! Der var også en på hans venstre side!

4. Joseph vidste ikke, hvad han skulle gøre. Indianerne rakte ud efter ham og greb ham i arme og ben og løftede ham ud af sadlen. Derefter smed de ham på jorden og red bort med hesten.

5.Selv om adskillige heste galoperede hen over Joseph, blev han ikke ramt. Joseph var meget modig, og han fortsatte med at være modig hele sit liv. Da han blev ældre, blev han den sjette præsident for Kirken. □

ILLUSTRERET AF PAUL MANN

Et budskab fra Primarys præsidentskab

Kære børn

Vi sender vore kærlige hilsener til jer. I er hver især et barn af vor himmelske Fader. Vi ved, at han elsker jer og ønsker, at I skal være lykkelige. Han satte jer her på jorden, så I kan vokse og lære. Han har givet jer retten til at vælge, hvad slags liv I ønsker at leve. Han ønsker, at I skal lære om vor Frelser, Jesus Kristus og følge hans eksempel.

Da I forlod himlen for at komme til jorden, gav vor himmelske Fader jer nogle helt specielle mennesker til hjælpe jer med at træffe de rette valg. Han gav jer forældre og familier til at undervise jer i Jesu Kristi evangelium og til at elske jer. Han gav jer også kirkeledere som jeres biskop og lederne og lærerne i Primary. Han gav jer skrifterne, som I kan læse hjemme sammen med jeres familie og jeres venner og som i kan læse i Primary. Når I læser skriften, lærer I om retskafne ledere. I kan følge deres gode eksempel. Skrifterne kan også lære jer, om evangeliets principper, om bøn, ærlighed og venlighed.

Hvis du er lige ved at fylde 8 år, så håber vi, at du forbereder dig til din dåb og bekræftelse, hvor du vil modtage Helligåndens gave. Helligånden vil lede dig, når du skal træffe et valg. Lyt til den stille, sagte stemme. Hvis du gør det, vil du træffe kloge valg, og vælge den rette vej at leve.

Vor himmelske Fader ønsker, at du beder ofte. Gå til ham i bøn og bed om hans vejledning. Tak ham for de velsignelser, han har givet jer.

Bed ham om at hjælpe dig med at vide, hvad du skal gøre i dit liv. Bed ham om at velsigne andre, som trænger til hjælp.

Husk, at vor himmelske Fader gav dig befalingerne for at velsigne dig. Når du adlyder befalingerne, vil du få glæde i dit liv. Få dit eget vidnesbyrd om evangeliet. Betjen din familie og dine venner. Hjælp andre og vær sød mod alle. Vær god, så du kan være lykkelig.

Husk altid, at du er et dyrebart Guds barn. Han kender dig. Han kender dit navn. Han elsker dig. Vi elsker dig også, og vi beder for din lykke og fred.

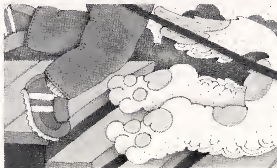
Michaelene P. Grassli
Betty Jo Jepsen
Ruth B. Wright

Søster Michaelene P. Grassli, i midten, Primarys præsidentinde, sammen med søster Betty Jo Jepsen, til venstre, førsterådgiver, og søster Ruth B. Wright, andenrådgiver.

FOTO: BUSATH PHOTOGRAPHY

FOR LANGSOM

Jeanne N. Burgon

Da Nina og Jan gik en tur ville jeg også med, men de sagde: »Du kan ikke følge med. Du går for langsomt.«
Så blev jeg ked af det, og mor sagde: »Tag ham med.«

Men da jeg nåede hen til postkassen, var de allerede på vej op i træet. Da jeg nåede hen til træet, kastede de sten i bækken. Og da jeg nåede hen til bækken, var de halvvejs oppe ad bakken. Jeg tror, de havde ret – jeg går for langsomt.

Da mor spurgte hvem af os, der ville tage vores hund, Boris, med ud at gå, sagde jeg: »Mig! Mig!« Hun så bekymret på mig, men gav mig snoren. Så hev Boris mig ned ad trappen og ud på græsset, hvor jeg faldt og stødte mine tæer på stenene. Jeg tror, jeg går for langsomt.

Da far sagde: »Hvem vil gå med mig på posthuset ?« greb jeg hans hånd. Men fars ben er lange, og jeg må tage tre skridt hver gang han tager et. Far går en tur, men jeg må løbe. Jeg tror, jeg går for langsomt.

Men når jeg går en tur med bedstefar, så tager han små skridt ligesom mine. Vi har tid til at se på stenene og de små biller, og til at røre ved barken og mosset på træerne. Og når jeg går sammen med bedstefar, så taler vi sammen om tingene. Jeg kan godt lide at gå sammen med bedstefar. Han går for langsomt – ligesom mig! □

ILLUSTRERET AF JULIE F. YOUNG.

ILLUSTRERET AF ROBERT MCKAY

EN PRIMARY-ENGEL

Charles E. Davis

Jeg spurgte engang far, om jeg ville komme til at se en engel. Han sagde, at det vidste han ikke, men at det håbede han. »De er lige omkring os.«

Og jeg tror, at jeg så en sidste søndag.

Men inden jeg fortæller jer om det, så må jeg forklare noget. Af og til er søndage svære for mig. Jeg forstår ikke så meget af, hvad der sker ved nadvermøderne. Og eftersom mine fødder ikke rører ved gulvet, så har jeg ondt i benene, som hænger ud over stolen. Jeg synes, at forældre burde sidde på nogle gigantiske stole hver uge med benene dinglende over gulvet samtidig med, at de lyttede til en eller anden tale et andet sprog end sit modersmål, så ville de forstå, hvordan det er.

Sidste søndag var svær. Nadvermødet syntes ekstra langt, og det lille barn bagved os græd meget. Da det blev fællestid, ville jeg bare hjem og lege med min kålorm, Zipper. Jens og Frank hjalp heller ikke på det. De blev ved med at tale til mig om den film, de havde set i lørdags. Det lød langt mere interessant end fællestid.

Jeg blev ved med at flytte mig rundt på stolen, så mine ben ikke længere gjorde ondt. Til sidst lænede jeg min stol tilbage mod muren og strakte mine arme. Det var ikke med vilje, men jeg kom til at ramme lyskontakten, og alt lyset gik ud. Der var mange af børnene, som lo, og jeg skyndte mig at tænde for lyset igen. Men af en eller anden årsag, så slukkede jeg for det igen – men denne gang var det med vilje.

Da var det, at englen kom. Jeg troede ikke i første omgang, at det var en engel. Hun så mest ud som en vred søster Eisen fra Primarys præsidentskab. Hun kom oppe fra den forreste del af lokalet og stirrede på mig med store blå øjne. Hun så ud som mor gør, når hun har hovedpine og jeg irriterer hende.

Søster Eisen bøjede sig ned og hviskede: »Dan, lad os gå udenfor et øjeblik.«

Jeg troede, at hun ville tale til mig om at være ærbødig og true med at hente mine forældre, hvis jeg ikke opførte mig ordentligt. Men da vi var kommet udenfor spurgte hun roligt: »Dan, hvordan har du det?«

Jeg følte mig ikke sikker på situationen, så jeg rystede på skulderne.

»Har du haft det hårdt i dag?« spurgte hun med ro i stemmen. Jeg følte mig nu lidt trykkere tilpas og sagde: »Jeg hader det derinde. Af og til hader jeg bare Primary.« Efter jeg havde sagt det, troede jeg, at jeg havde gjort en fejl. Jeg var sikker på, at hun ville tale til mig om min holdning.

Jeg troede, at hun ville tale til mig om at være ærbødig og true med at hente mine forældre, hvis jeg ikke opførte mig ordentligt. Men da vi var kommet udenfor stillede hun roligt et spørgsmål, som overraskede mig.

Men hun overraskede mig. Hun sagde: »Fortæl mig, hvorfor du hader det.«

Jeg tænkte et øjeblik, så besluttede jeg at fortælle hende hele sandheden. »Mine ben gør ondt, når de hænger ned fra stolen ved nadvermødet. Jeg forstår ikke, hvad talerne snakker om, min stol er hård, det er varmt og støjende i Primary. Jeg er træt af at sidde, Jens og Frank bliver ved med at tale til mig, og jeg ville ønske, at jeg var et andet sted.«

Så sagde hun, halvt smilende: »Det ved jeg godt, af og til ønsker jeg også, at jeg var et andet sted. Så hvad skal du så gøre, Dan?«

»Bare gå lidt rundt.«

»Trænger du til noget at drikke?«

Jeg tænkte mig om et øjeblik, så sagde jeg: »Nej, ikke nu, bare til at gå lidt.«

»Hvor langt?«

»Bare ned til enden af gangen.«

Hun sagde: »Det er i orden. Må jeg følges med dig?«

»Selvfølgelig«, sagde jeg. Vi begyndte at gå, men jeg stoppede. Jeg så på hende og sagde: »Af og til hader du det her, ikke også?«

»Lad og sige, at jeg af og til har svært ved at være her«, sagde hun.

»Hvorfor er du så her? Du er voksen. Der er ikke nogen, som tvinger dig til at komme.«

»Fordi det er i orden er gøre noget, som vi ikke kan lide, især når vi ved, at det er rigtigt,« sagde hun.

»Hvad mener du?«

Hun så på mig et øjeblik. »Dan, husker du, hvad der skete ved afslutningen af Jesu liv?«

»Du mener, da de naglede ham til korset?«

»Ja, og før det – husker du, da han bad i Getsemane have, og det var så smertefuldt, at han blødte fra hver pore?«

Jeg fortalte hende, at jeg huskede det, og også at de piskede ham og gjorde nar af ham.

Så sagde hun: »Ved du hvad, jeg tror ikke, at han syntes om noget af det. Men han gjorde det, fordi han elskede os, og fordi han vidste, at det var rigtigt. Ved du, at han endda spurgte vor himmelske Fader, om der var en anden måde?«

Hun gjorde en pause og lagde armen på min skulder. »Så når han ikke kunne lide at gøre svære ting, som er rigtige, så er det også i orden, hvis jeg ikke kan lide at gøre svære ting, som at være ærbødig, når man er varm og træt.«

Jeg lagde mærke til, at mens hun talte, så blev hun ved med at røre siden af hovedet. Jeg spurgte hende derfor: »Er det svært for dig i dag?«

»Ja, jeg har en slem hovedpine«, sagde hun.

Jeg stod der et øjeblik, og oplevede nu en hel anden

fornemmelse, end jeg nogensinde havde oplevet før i forbindelse med Primary. Jeg så på søster Eisen og sagde: »Jeg tror ikke, at jeg har brug for at gå længere. Jeg kan godt gå tilbage nu.« Hun fortalte mig, at det var hun glad for, og vi vendte tilbage. Før vi gik ind, sagde hun: »Ved du hvad, Dan, jeg kan virkelig godt lide dig«.

Jeg fortalte hende, at det kunne de fleste mennesker, når de først havde lært mig at kende.

Hun gik op foran til forhøjningen i Primary, og jeg satte mig ned på min stol. Efter hun havde sat sig, så hun ned på mig og smilede. Så rørte hun med sine fingre på begge sider af hovedet, ligesom mor gør, når hun har hovedpine, og blinkede.

Selv om min stol stadig var hård, og værelset stadig for varmt, og Jens og Frank blev ved med at tale til mig, så gjorde det ikke så meget. Jeg spekulerede på, om det var søster Eisen, som far havde talt om, da han sagde, at der var engle rundt omkring os. Jeg tror, at jeg vil fortælle ham, at jeg så en sidste søndag, og at hun havde hovedpine. □

Mit hjem og mine naboer

Virginia Pearce

»Se, Herren skabte jorden, for at den skulle bebos, og han har skabt sine børn, for at de skulle eje den« (1 Ne. 17:36).

Vor himmelske Fader skabte verden gennem Jesus Kristus. Han skabte bjergene. Han skabte havene. Han satte solen til at skinne om dagen og månen til at skinne om natten. »Og alt, hvad (Gud) havde gjort, var fuldendt; og (Gud) så, at det var godt« (Moses 3:2). Vor himmelske Fader ønsker, at vi skal leve i en smuk og god verden.

Præsident Ezra Taft Benson boede på en gård i Whitney, Idaho, da han var barn. Der var høns, køer og heste på gården. Da præsident Benson var 12 år gammel, blev hans far kaldet som missionær. Ezra var det ældste barn i familien med seks brødre og søstre. Han vidste, at mor havde brug for, at han hjalp til med at gøre deres hjem til et behageligt sted fyldt med glæde. Han vågnede tidligt hver morgen, så han kunne malke køerne, før han gik i skole. Hans mindre brødre og søstre lo, når han sprøjtede mælk i munden på dem, når de kom ind i stalden for at se på ham. Og når de savnede deres far, så trøstede han dem.

Han gravede endog grøntsager ud af sneen, så de havde nok at spise. Ezra forsøgte på enhver måde at gøre sit hjem lykkeligt.

De havde også mange naboer i området. Ezras mor lærte ham at hilse pænt på de mennesker, han mødte. Ezra hjalp villigt sine naboer, når de havde behov for hjælp med landbruget. Nogle af naboerne sagde, at de ikke havde kendt nogen, som kunne arbejde hårdere end han gjorde.

Tænk på dit hjem. Er det et sted fyldt med kærlighed? Tænk på dit nabolag. Er det et godt sted? Når vi viser respekt, ære og kærlighed i vores hjem og blandt vores naboer, så viser vi dem ærbødighed. Og på denne måde lader vi vor himmelske Fader vide, at vi er taknemmelige for den smukke og gode verden, som han skabte for os.

Instruktioner

Du kan lære at blive en god nabo ved spille spillet på næste side. Brug knapper eller små sten som spillebrikker. Skriv tallene 1-6 på et små stykker papir og læg dem i en pose. Ryst posen og træk et nummer. Flyt din spillebrik det antal pladser, som er angivet. Hvis du lander på en plads, som viser gode naboaktiviteter, kan du rykke frem der til, hvor den fuldt optrukne pil viser. Men hvis du lander på et sted, som viser dig ting, som du ikke bør gøre, skal du følge den stiplede pil og flytte tilbage. Fortsæt med at spille spillet, indtil hver eneste spiller er blevet en god nabo.

Forslag til fællestid

1. *Tegn et stort kort over dit nabolag. Lad børnene hjælpe dig med at lokalisere hjemmet, kirken, forretningerne og andre steder af betydning på kortet. Tal om, hvordan vi kan vise respekt for vores omgivelser ved at adlyde specielle love og ved at tjene vore medmennesker.*
2. *Tal om indholdet af Mosiah 4:14-15, og læg vægt på at undervise børn om ikke at slås og skændes. Lad derpå børnene lave et rollespil over situationerne og derved foreslå forskellige mulige løsninger. Hvis vejret og forholdene i øvrigt tillader det, så del børnene op i grupper med en leder i hver gruppe. Lad en gruppe søge efter smukke steder. En anden kunne finde ting, som de kan ordne eller lave om på, så omgivelserne i nabolaget bliver pænere.* □

ILLUSTRERET AF JULIE F. YOUNG

JEG ER EN
GOD
NABO
START
JF
BY

PEDRO AYALA ESPINOSA

fra Ciudad Nezhualcoyotl, México

af Corliss Clayton

»Pedro er god over for Oliver og mig«, siger Pedros søster Alejandra, der er 11 år. »Han hjælper os med vores lektier og støtter os i det, vi gør.«

»Han kan godt lide mig, jeg kan godt lide at spille fodbold og andet med ham«, tilføjer hans bror, Oliver, som er ni. Oliver elsker sin bror meget. Både ham og Alejandra ved, at de kan regne med Pedro. De tre støtter hinanden i alt hvad de gør. Pedro kan endog lide at hjælpe med at rydde det værelse op, som han deler med Oliver, og hjælpe sin mor med at gøre resten af huset rent.

Pedro Ayala Espinosa, der er 12 år, er taknemmelig for sin familie. Han er glad for, at de arbejder sammen på at blive bedre mennesker og på at nå deres mål. Han elsker sine forældre for de mange ting, de gør for at hjælpe ham med hans problemer. »Far og mor forstår os og hjælper os meget med vores problemer, og det gælder både mig og mine brødre og søster.« Han kan lide at bo ved siden af sine bedsteforældre, for hvis hans forældre ikke er hjemme, og han har brug for hjælp, kan han gå over til dem og tale om tingene.

Familie og venner er meget vigtige for Pedro. Selv i skolen kan han lide at tale til sine venner om sin familie og om, hvordan de kommer ud af det sammen.

Ligesom mange andre mennesker, sætter Pedro også mål for sig selv. Men ulig mange andre mennesker så når Pedro hele tiden sine mål. Hans far siger: »Hvis han sætter sig et mål, så hviler han ikke før han har nået det. Han kæmper hårdt for at nå det, og han når det altid.« Pedro vil gerne være advokat, og han ved, at han for at opfylde sin drøm, må skaffe sig goder karakterer og lære at tale godt engelsk. Han arbejder hårdt med begge dele.

Pedro fortalte sin far, at hvis han måtte gå til karate, så ville han gøre alt for at få det sorte bælte. Han er nået til det brune og arbejder nu på at få sit sorte bælte.

***Modstående side:* Pedro spiller basketball i kirken og fodbold i skolen.**
***Øverst til venstre:* En af de mange freskoer, som viser den mexicanske historie på væggene i Nationalpaladset i Mexico City. *Øverst i midten:* Oliver vil være skuespiller, når han vokser op. *Øverst til højre:* Pedro kan godt lide at spille basketball med Oliver.**

FOTO: DEANNE WALKER OG CORLISS CLAYTON

Øverst til venstre: **Pedro og Oliver er mere end blot brødre – de er gode venner.**
Øverst i midten: **Alejandra er en god elev, og hun hjælper sin familie med at arbejde sammen.**

Øverst til højre: **Udskårne slanger, dekorerer de fordums templer, som ligger i ruiner nær Mexico City.**
Nederst: **Medlemmer af Ayala familien hjælper hinanden med at nå deres mål.**

Pedro ved, at hvis han forbereder sig til at tage på mission, vil hans familie støtte ham, når han tager afsted.

»Hvad jeg siger til ét af mine børn, siger jeg til alle tre. Uanset hvad de ønsker at studere og gøre, vil jeg støtte og hjælpe dem«, sagde Pedros far.

For at nå sine mål sætter Pedro sig mindre mål hen ad vejen.

Han har for eksempel forpligtet sig til at læse hele Mormons Bog inden udgangen af dette år. En af hans yndlingshistorier fra skriften er om, hvordan Nephi adlød sin far og vendte tilbage sammen med sine brødre for at få messingpladerne.

Pedro ønsker, at alle kan leve i harmoni, og at mennesker vil værdsætte deres familier. »Vore brødre, søstre, forældre og venner støtter os meget.«

Pedro elsker at gå i kirke, fordi alle medlemmerne er venlige.

Han ønsker, at alle var medlem af Kirken. »Når vi er medlemmer af Kirken, føler vi os mere sikre på os selv, og det hjælper os til træffe bedre beslutninger.« □

HVAD GEMMER SIG I ET EFTERNAVN?

I Mexico og i mange andre spansktalende lande fortæller navne en hel del om en families historie. Et barn gives begge forældres efternavne. Først kommer faderens og så moderens. De fulde navne på medlemmerne af Pedros familie er:

Far: Alfonso Ayala Romero.

Mor (før ægteskab): Adriana Espinosa Rodriguez

Børn:

Pedro Ayala Espinosa,

Adriana Alejandra Ayala Espinosa,

Oliver Omar Ayala Espinosa.

Kan du nu besvare følgende spørgsmål:

1. Hvad er Pedro, Alejandra og Olivers fulde navne?
2. Hvad er deres farfars efternavn?
3. Hvad er deres morfars efternavn?
4. Hvad er deres mormors efternavn?
5. Hvad er deres farmors efternavn? □

Hvad gemmer der sig i et efternavn? (1) Ayala Espinosa, (2) Ayala, (3) Espinosa, (4) Rodriguez, (5) Romero.

BYG ET HJEM

Enhver klog kvinde »bygger sig hus« (Ordsp. 14:1). En kvinde kan bo i et hus af ler, strå, træ, mursten eller sten. Hun kan være gift eller ugift, have børn eller være barnløs. Uanset forholdene omkring sig skaber hver eneste søster et hjem. Dette kræver en metode, en plan.

Præsidentinden for Hjælpeforeningens hovedbestyrelse, Elaine L. Jack, har forklaret betydningen af planlægning i hjemmet: »For en sidste dages hellig kvinde har ordet *hjemkundskab* stor betydning, eftersom hver eneste opgave, der udføres i hendes hjem, uanset om hun bor alene eller sammen med andre i hendes familie, foretages med evigheden som hendes univers, og det kræver det bedste, vi kan yde.

Hjemkundskab omfatter de gode familiebånd, og det omfatter også enhver dygtig husmors stadige interesse for at brødføde, klæde og sørge for sin familie, såvel i gamle dage som nu.«

Hvilke aktiviteter forbindes ordet hjemkundskab *med?*

KÆRLIGHED OG LÆRDOM

Ved at fremhæve kærlighed og lærdom kan vi få de daglige opgaver i vores hjem til at afspejle evige værdier. Præsident Thomas S. Monson har udtalt, at et hjem er et undervisningslokale, hvor familiens medlemmer danner holdninger og dybfølte overbevisninger. »Vores hjem er vores livs laboratorium« (*Stjernen*, januar 1992, s. 79). En klog kvinde prioriterer ikke et perfekt hjem højere end de personer, der udgør familien. »Rengøring og tøjvask vil altid omgive mig, men vil disse tre små øjesten?« spørger Pamela Saley fra Salt Lake City. »Jeg mindes de dage, hvor jeg tog mig tid til at nyde mine børn – tilbringe en time med bare tæer i sandkassen, bruge en vintereftermiddag til at bygge en super rumstation med hvert eneste stykke legetøj i huset ... Det er helt specielle minder for mig og forhåbentlig også for mine børn i årenes løb« (*Ensign*, marts 1984, s. 33).

Når vi skaber et hjem, må vi værdsætte åndelig vækst højere end materielle ejendele. Hos familien Hapi i Nuhaka i New Zealand ønsker forældrene at lære deres fem børn at være sparsommelige, yde deres ofre til Herren samt ikke at leve over evne. Når børnene beklager sig over, at deres venner har flere materielle ting end dem, så minder søster Hapi dem om: »Vi forbereder os på evigheden, ikke på dagen i dag, og de ting kan vi ikke tage med i den næste verden.«

ILLUSTRERET AF LORI ANDERSON

Hvordan påvirker en kvindes kærlighed til familien hendes prioriteter i hjemmet?

BØN OG SELVAGTELSE

Hvis skabelsen af et hjem virker som en opgave, der overstiger vore evner, må vi huske, at guddommelig hjælp er til rådighed, hvis vi beder derom. »Hvad som helst I beder Faderen om i mit navn, som er gavnligt for jer, det skal gives jer« (L&P 88:64).

For at bevare den rette balance i alt må vi også sørge for vores eget mentale, fysiske og åndelige helbred. Barbara Smith, den tidligere præsidentinde for Hjælpeforeningen, fremhævede: »I den sidste ende er *vi* selv ansvarlige for vores egen lykke. Det er vores indstilling, vores accepteren, vores intellektuelle forståelse, der er afgørende« (*Ensign*, marts 1976, s. 22). Vi opfordrer jer til at tænke på jeres hjem som et sted, hvor I er eksempler og underviser, trøster og er et tilflugtssted for vanskeligheder samt beriger tilværelsen for alle, der bor under dets tag.

Nævn noget vi kan gøre, der giver os glæde i skabelsen af vores hjem? ☐

OVERSVØMMELSER, VINDE & HELVEDES PORTE

Arthur R. Bassett

Kristus afsluttede sin storslåede prædiken til nephiterne med fire principper, der kan hjælpe os med at bygge vores hus – vores liv – på evangeliets klippe.

ILLUSTRERET AF CARY HENRIE; INDSAT DETALJE FRA *KRISTUS OG DEN RIGE UNGE MAND* AF HEINRICH HOFMANN

Jesu storslåede prædiken for nephiterne er et utroligt værdifuldt mesterværk. Det kan betragtes fra mange forskellige vinkler. Det efterfølgende er blot én enkelt måde at betragte den afsluttende del af prædikenen på med baggrund i Joseph Smiths oversættelse af dens modpart – Bjergprædikenen i Bibelen.

I henhold til denne måde at læse prædikenen på, fokuserer det første kapitel (3 Nephi 12 eller Mattæus 5) først og fremmest på, hvordan en discipel af Jesus bør *være* – begyndende med egenskaberne, der er nævnt i saligprisningerne, og afsluttende med befalingen om at være fuldkommen, som vor himmelske Fader er fuldkommen.

Det næste kapitel (3 Nephi 13 eller Mattæus 6) centrerer sig om, hvad Herrens disciple bør *gøre* for at opnå hjælp fra Gud i deres søgen efter en større helhed eller hellighed (fuldkommenhed) – faste, oprigtig bøn og give almisser på en sådan måde, at kun Gud ved, hvad de gør, således at deres belønning udelukkende må komme fra Gud og ikke fra deres medmennesker.

I Joseph Smiths oversættelse af prædikenens sidste kapitel (3 Nephi 14 eller Mattæus 7) underviser Frelseren sine disciple i, hvad de bør *sige*, når de går ud og forkynder evangeliet for andre. Dette kapitel begynder ifølge profetens oversættelse med: »Nu, disse er ordene, som Jesus lærte sine disciple, *at de skulle sige til folket*« (JSO Matt. 7:1; fremhævelse tilføjet). Det, der herefter følger i profetens oversættelse er i enkelte tilfælde en dialog mellem Mesteren og hans disciple i stedet for en fortsættelse af en formel prædiken.

Hvis dette er et budskab til alle, som gerne vil dele

evangeliet med andre, så udgør dette sidste kapitel (som det fremstår for tiden) noget, der kan betragtes som et firefoldigt budskab til mulige nyomvendte såvel som et godt råd til alle medlemmer af Kristi kirke:

1. Døm ikke eller fordøm ikke andre; søg i stedet først og fremmest at forbedre dit eget liv.
2. Lær først at kommunikere med Gud i stedet for omgående at søge at forstå »rigets hemmeligheder«.
3. Indgå pagter med Herren og forstå, at du ved at gøre det kan modtage store velsignelser, men at du også kan møde problemer og udfordringer.
4. Søg at elske andre, lyt til Åndens tilskyndelse og vejledning og betragt det ikke som evangeliets fejl, hvis du ikke møder fuldkommenhed hos Kirkens medlemmer.

FOTO: JED CLARK

Søg at forbedre dit eget liv snarere end at dømme eller fordømme andre.

UNDGÅ URETFÆRDIGE DOMME

Selv som ung missionær lagde jeg mærke til, at de, der kom ind i Kirken, somme tider blev kritiske over for deres omgivelser, som ikke modtog missionærernes lærdomme med samme iver, som de havde vist. De ønskede at forandre andre, før de fuldt ud selv havde omvendt sig. Jeg så også missionærer og medlemmer, som led af dette problem.

Negativ kritik eller »uretfærdige domme«, som Herren kalder det, synes at komme helt naturligt for os mennesker. Det kan være en form for selvretfærdighed og en måde, hvorpå man undskylder sine egne handlinger.

Både Paulus og Mormon har imidlertid påpeget, at evangeliet centrerer sig om tre Kristuslignende egenskaber: Tro, håb og kærlighed – hvor kærlighed (Kristi rene kærlighed) er den vigtigste (se 1 Kor. 13; Moroni 7:38-48). Kristi rene kærlighed er en forenende kraft, der søger at hjælpe, hvorimod uretfærdige domme og kritik gør det modsatte. Vi er desværre mange, der både har været ofre for og ophavsmænd til uretfærdige domme, og vi ved, hvordan det påvirker venskaber.

Alligevel virker det næsten umuligt at indgå nogen form for forhold til andre mennesker uden at dømme på en eller anden måde – bevidst eller ubevidst. Jeg formoder, at vi alle kan se tilbage på en overfladisk bedømmelse, vi foretog i sådanne sager, som vi fortrød senere. Selv om jeg bestemt har andre oplevelser, husker jeg tydeligt et tilfælde, som stadig gør mig forlegen.

En dag, hvor jeg underviste i institut i forbindelse med University of Utah, generede det mig, at en person hviskede til en anden under hele åbningsbønnen. De skyldige var ikke vanskelige at udpege, da de fortsatte med at hviske under hele timen. Jeg stirrede på dem i håb om, at de fattede vinket, men de syntes ikke at lægge mærke til det. Flere gange i løbet af timen var jeg lige ved at bede dem om at gå udenfor og snakke, hvis de mente, det var så vigtigt – men heldigvis holdt noget mig tilbage fra at give efter for mine følelser.

Efter timen kom den ene af dem hen til mig og undskyldte, at hun ikke inden timen havde forklaret, at hendes ven var døv. Vennen kunne mundaflæse, men da jeg underviste – som jeg tit gør – med ryggen til klassen, mens jeg skriver på tavlen og taler over skulderen, havde min elev »oversat« for sin ven og fortalt hende, hvad jeg sagde. Den dag i dag er jeg taknemmelig for, at vi begge undgik den pinlige oplevelse, der kunne være opstået, hvis jeg havde givet efter for en dom, der var fældet uden at kende kendsgerningerne.

Den type domme, som er omtalt i Frelserens prædiken synes især at være domme, der er fældet af personer, som har behov for at ændre meget i deres egen tilværelse. Det

svarer til at en totalt blind person forsøger at udføre en vanskelig øjenoperation på en halvblind.

Joseph Smiths oversættelse tydeliggør, at Herren ønsker, at hans disciple fælder retfærdige domme: »Døm ikke uretfærdigt, for at I ikke skal dømmes; men fæld retfærdige domme« (JSO Matt. 7:1). Retfærdige domme fældes under Åndens indflydelse af dem, som søger at blive værdige modtagere af Ånden. Den type domme opbygger altid i stedet for at rive ned.

Lær først at kommunikere med Gud i stedet for at forfølge »rigets hemmeligheder.«

Jeg forundres over visdommen i Herrens udtalelse:

»Thi med hvad dom I dømmer, skal I dømmes, og med hvad mål I måler, skal der tilmåles jer« (3 Nephi 14:2). Jesus havde givet udtryk for den sammen mening tidligere, da han stod foran den store folkeskare og underviste dem i bøn: »Og forlad os vor skyld, som også vi forlader vore skyldnere« (3 Nephi 13:11). Så opsat var Frelseren på at få den mening frem, at han, da han havde fremsagt det, der er blevet kendt som Fadervor, gentog sit motiv:

»Thi tilgiver I menneskene deres overtrædelser, vil jeres himmelske Fader også tilgive jer;

men tilgiver I ikke menneskene deres overtrædelser, vil jeres Fader ikke heller tilgive jer jeres overtrædelser« (3 Nephi 13:14-15).

Vi vil kort sagt blive dømt ud fra den samme målestok, som vi bruger til at dømme andre. Hvis jeg er en tilgivende person, kan Gud være tilgivende over for mig ved den endelige dom; hvis jeg ikke er en tilgivende person, kan jeg ikke forvente tilgivelse ved den endelige dom. Hvis jeg ikke er barmhjertig, er jeg ikke guddommelig i natur og er derfor ikke kandidat til ansvaret og velsignelserne, der hører med til et guddommeligt liv. Hvis jeg ikke er barmhjertig, vil retfærdigheden henvise mig til en mindre ansvarsfuld stilling i Guds rige. Guds nåde kan ikke tilsidesætte et element af retfærdighed, fordi jeg er, som jeg er – og jeg er ikke *forberedt* til at få mere magt over andre, og bestemt ikke den magt, der er forbundet med guddommelighed i det celestiale rige. Jeg har i virkeligheden afsløret mig selv gennem min dom over andre.

Frelseren fortalte senere de tolv disciple, der blev valgt i den nye verden:

»I skal være dette folks dommere efter den dom, jeg giver jer, og som skal være retfærdig. Hvad slags mænd burde I da være? Sandelig siger jeg jer: Som jeg er« (3 Nephi 27:27).

SØG HERREN OG IKKE HEMMELIGHEDERNE

Efter Herren i sin storslåede prædiken har drøftet domme, behandler han dernæst problemet med at tale om noget helligt med dem, der endnu ikke er beredt til at forstå (se 3 Nephi 14:6-11). Joseph Smiths oversættelse af Bibelen føjer en ny dimension til denne del af talen:

»Gå ud i alverden og sig til alle: Omvend jer, thi himmeriges rige er jer nær.

Og rigets hemmeligheder skal I holde for jer selv; for det er ikke passende, at give det, der er helligt til hundene; kast heller ikke jeres perler for svin, for at de ikke skal træde dem ned med fødderne.

For verden kan ikke modtage det, som I selv ikke er i stand til at bære: Derfor, I skal ikke give jeres perler til dem, så de vender sig om og sønderriver jer.

Sig [i stedet] til dem: Spørg Gud; bed, så skal der gives jer; søg, så skal I finde; bank på, så skal der lukkes op for jer« (JSO Matt. 7:9-12; fremhævelse tilføjet).

Ved at instruere disciplene om at holde »rigets hem-

meligheder« for sig selv og ved at fortælle dem, at de skulle undervise andre i at bede, søge og finde, gav Frelseren et mønster, der kan vejlede os alle, når vi søger viden om evangeliet.

Det, der følger efter denne instruktion, er tydeliggjort i Joseph Smiths oversættelse af Bjergprædikenen gennem dialogen mellem Frelseren og hans disciple. Da Kristus instruerede de nykaldede missionærer om at undervise andre i at søge personlig kommunikation med Gud, reagerede disciplene i Palæstina med at forudsige de uomvendtes svar:

»De vil sige til os ... vi ved, at Gud hørte Moses og nogle af profeterne; men os vil han ikke høre. Og de vil sige: Vi har loven til at frelse os, og det er tilstrækkeligt for os« (JSO Matt. 7:14-15). Som svar bruger Jesus analogien med børnene, der kommer og beder om brød og fisk af deres far, som bestemt ikke vil afvise dem. Hvorfor skulle de så forvente at blive afvist af deres himmelske Fader, som mere end noget andet ønsker, at de lærer ham at kende? (Se 3 Nephi 14:9-11). De kan med tiden lære at forstå rigets hemmeligheder, men det kan de kun gøre effektivt, hvis de først nærmer sig Gud og bliver fortrolig med Åndens røst (se 1 Kor. 2:9-14).

Jesus samler derpå begge disse begreber – at dømme retfærdigt og at søge Guds hjælp – i en kort, rammende og sammenfattende erklæring almindelig kendt som den gyldne regel: Vi bør behandle andre på samme konstruktive måde, som vi ønsker, de behandler os – og stræbe efter at elske Gud og vore medmennesker som os selv.

Dåben medfører krævende udfordringer såvel som de medfølgende velsignelser.

MØDET MED PROBLEMER

Jeg har set mennesker forlade Kirken, fordi de tilsluttede sig i den tro, at medlemskab af riget var en måde at slippe for alle deres problemer. Efter dåben erfarede de, at medlemskab af Kirken altid er meget udbytterigt, men også medfører ansvar og forpligtelser og kan tilmed bringe udfordringer og prøvelser. Der stilles krav til vores tid, og der kræves vore bedste anstrengelser; det forventes, at vi beskæftiger os med mennesker, der sommetider irriterer og frustrerer os, og som vi måske foretrækker ikke at være sammen med – for som Herren belærte om i Palæstina, så samler evangeliets net fisk af alle slags (se Matt. 13:47). Evangeliet kalder os til en ny måde at leve på, der for det meste kræver, at vi gør vores bedste. Nogle nye medlemmer forventer ganske enkelt ikke det problem – og erkender heller ikke de ledsagende velsignelser, der kun opnås ved at se sådanne vanskeligheder i øjnene.

Jesus fortalte sine disciple, at de skulle lære andre at forvente dette. Vi må alle til tider minde os selv om, at modgang er en forudsætning for vækst. Modgang kan i virkeligheden meget vel være selve kernen i at lære at forstå Kristus. Vi vil være langt bedre stillede, hvis vi lige fra begyndelsen udfordres til at acceptere denne kamp!

Før en person kan blive ekspert på noget felt, må han eller hun gennemgå en lang og udmarvende læretid. Ingen danser, sportsudøver eller musiker kan optræde ubesværet, før han eller hun har tilbragt talløse timer med at øve og forberede sig.

Det må jeg minde mig selv om, hver gang jeg ser en idrætsmand eller danser præstere noget med ubesværet lethed.

Det samme gælder vækst og frihed i dette liv. Kristus binder sine disciple på visse måder for at frigøre dem, mens Lucifer synes at »befri« sine tilhængere fuldt ud, så han kan begrænse dem for evigt.

FORVENT UFULDKOMMENHED BLANDT MEDLEMMERNE

Frelseren opfordrer os til at stole på ham som vores vejleder i søgen efter en helhed eller hellighed. Han minder sine disciple om, at der kun er få, der finder vejen, selv efter de er trådt ind gennem porten. Han anbefaler, at nyomvendte fokuserer på ham som deres forbillede fremfor andre. Ulve (tilsyneladende selv i Kirken) vil give sig ud for at være får – som Guds tjenere. Kristus minder os om, at personer, der tjener sig selv, kan give sig ud for at være Guds tjenere, og at vi derfor må søge evnen til at skelne, hvilket vil hjælpe os med at genkende personer, hvis ydre handlinger ikke svarer til deres indre.

Søg vejledning fra Ånden – og forvent ikke fuldkommenhed af Kirkens medlemmer.

Næsten fire hundrede år efter Frelserens prædiken til nephiterne skrev profeten Mormon et brev til sin søn, Moroni, hvori han kom med en interessant observation om denne del af prædikenen. De første 19 vers i Moroni 7 består reelt af Mormons kommentarer til 3 Nephi 14:16-23. I dette brev om tro, håb og kærlighed behandler han indgående, hvordan man kan skelne det gode (mennesker eller ideer) fra det onde.

Ifølge Mormon angav Jesus *ikke*, at en ond person ikke kunne gøre noget, der udadtil så ud som gode gerninger, men han sagde snarere, at gerningerne i sig selv ikke blev anset for gode i Guds øjne, hvis giverens hjerte ikke var rent:

»Thi jeg erindrer Guds ord, som siger: Af deres gerninger skal I kende dem; thi dersom deres gerninger er gode, er de også gode.

Thi se, Gud har sagt, at et menneske, der er ondt, ikke kan gøre det, som er godt; thi dersom han ofrer en gave eller beder til Gud, så gavner det ham intet, om han ikke gør det i en oprigtig hensigt.

Thi det bliver ikke regnet ham til retfærdighed.

Thi se, hvis et menneske, der er ondt, giver en gave, gør han det modstræbende, og derfor tilregnes det ham på samme måde, som hvis han havde holdt gaven tilbage; og derfor anses han som ond for Gud.

Og på samme måde bliver det også tilregnet et menneske, om han ikke beder med et oprigtigt hjerte; ja, og det gavner ham intet, thi Gud annammer ingen sådan.

Derfor *kan et ondt menneske ikke gøre det, der er godt;* ej heller kan han give en god gave« (Moroni 7:5-10; fremhævelse tilføjet). I henhold til Mormon kan et menneske synde ved at bede eller ved at give gaver, hvis hans motiver ikke er rene. Derfor er vores dom, ifølge Mormon, i den sidste ende baseret på, hvad vi *er*, i stedet for udelukkende på, hvad vi har gjort. Endvidere er den afgørende prøve, ifølge Mormon, om noget er godt eller ondt baseret på, om gerningen (eller personen) bringer en nærmere Kristi Ånd: »Thi alt, hvad der indbyder til at gøre godt og tilskynder til at tro på Kristus, kommer gennem Kristi gave og kraft« (Moroni 7:16).

Som ung missionær forstod jeg altid, at de, som Kristus omtalte i denne del af prædikenen – de, der kommer for Guds domstol og kræver adgang til hans rige i kraft af, at de har profeteret i hans navn, som har uddrevet djævle og udført mange vidunderlige gerninger i hans navn (se 3 Nephi 14:21-23) – var dem, der ikke var medlemmer af hans kirke. Jeg blev overrasket, da jeg senere fandt ud af, at præsident John Taylor belærte om, at dette skriftsted henviste til personer *i* Kirken snarere end dem uden for den:

»I siger, at det betyder de udenforstående! Nej, det gør det ikke ... Det betyder jer, sidste dages hellige, som hel-

Jesus opfordrer os alle til at bygge vores hus (vores liv) solidt på hans læres klippe, så »helvedes porte« ikke vil få overhånd over os.

breder de syge, uddriver djævle og gør meget vidunderligt i Jesu navn« (fra en tale ved stavskonferencen i Salt Lake Stake, 6. januar 1879, citeret i *Doctrine and Covenants Commentary*, Hyrum S. Smith og Janne M. Sjodahl, Salt Lake City: Deseret Book, 1957, s. 462-463).

Til dem, der ved dommen vil hævde at være retfærdige alene i kraft af deres ydre gerninger, vil Herren svare: »*Jeg kendte jer aldrig*; vig bort fra mig, I, som øver uret« (3 Nephi 14:23; fremhævelse tilføjet) – eller som profeten Joseph gengav det parallelle vers i sin oversættelse af Mattæus: »I kendte mig aldrig« (JSO Matt. 7:33).

Hemmeligheden ved succes ligger i at lære Gud at kende: At elske ham, elske hans skaberværk samt lære at tænke, som han tænker; føle, som han føler; og handle, som han handler. Som Jesus sagde i sin sidste bøn før korsfæstelsen: »Og dette er det evige liv, *at de kender dig*, den eneste sande Gud, og ham, som du har sendt, Jesus Kristus« (Joh. 17:3; fremhævelse tilføjet). Vi opnår evigt liv – Guds form for liv (se Moses 7:35) – efterhånden som vi lærer Gud at kende i den fulde betydning; ved at samtale med ham, ved at modtage af hans Ånd og kraft, ved at involvere os i hans værk og ved til sidst at blive som ham.

BYG PÅ KLIPPEN

Konklusionen på hele prædikenen er Jesu opfordring til alle om at bygge deres hus (deres liv) på en klippe (se 3 Nephi 14:24-27). Det var i virkeligheden også budskabet i indledningen af prædikenen.

I indledningen til prædikenen underviste Jesus sine lyttere i principperne om tro på ham, omvendelse, dåb og overdragelse af Helligåndens gave. Han kaldte disse principper for sin lære og erklærede, at »alle, som bygger på den, bygger på min klippe, og helvedes porte skal ikke få overhånd over dem« (se 3 Nephi 11:31-39) – en virkningsfuld metafor over for de forsamlede nephiter, som lige havde set ikke alene deres hus, men store dele af deres civilisation bryde sammen under virkninger fra oversvømmelser, vinde og jordskælv. De blev nu opfordret til at opbygge en ny civilisation på en sikrere grundvold.

En anden indfaldsvinkel til det sidste kapitel i prædikenen er at se kapitlet som en ny måde at tale om de grundlæggende principper: Omvendelse snarere end at dømme; have tro på Kristus snarere end på mystiske og esoteriske lærdomme; blive døbt ved at gå gennem den snævre port; samt at søge Åndens vejledning i den hensigt at skelne det gode fra det dårlige i Kirken og i verden.

Ud fra nogle betragtninger er disse fire principper det centrale i hele prædikenen. De er i virkeligheden det centrale i evangeliet: At have tro på Kristus og hans måde at leve på, at søge at forandre sit liv, så det bliver mere som hans, at bede om hans hjælp i processen ved at indgå pagter gennem ordinanser som dåb samt modtage hans støtte gennem Helligåndens gave.

Som underviser tilbringer jeg i nærheden af 90% af min tid i vågen tilstand med at undersøge en hel skov af tanker og begreber. Jeg er til tider blevet forbløffet over, hvor vidt og bredt Jesu lærdomme spænder. Hvert eneste spørgsmål, hver eneste filosofisk retning jeg møder i min forskning synes at være forudset eller kommenteret et eller andet sted blandt det store udvalg af Mesterens lærdomme.

Men det, der berører mig mere, er det enkle og præcise ved evangeliets kerne. Når alle de ideologiske konstruktioner, der er blevet opført på denne enkle grundvold, er revet ned, åbenbares denne grundvold i et eneste princip: Forestillingen om, at vi efter en omfattende og gennemgribende søgen kan lære Faderen og Frelseren at kende.

Alt andet er ganske enkelt en variation over dette grundlæggende tema. Det er budskabet i Kristi storslåede prædiken til nephiterne, og det er også et budskab, der vil styrke os som medlemmer af Kirken, således at vi alle må stå fast over for oversvømmelser, vinde og helvedes porte, som ellers ville tilintetgøre os. ☐

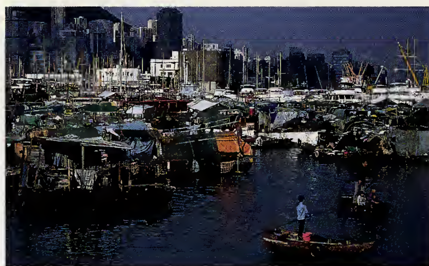

FOTO: FARRELL GREHAN; MED VELVILJE FRA FPG INTERNATIONAL

I Hong Kong forenes fortidens visdom og moderne teknologi med naturens skønhed. Men koloniens virkelige rigdom er dens indbyggere.

ORIENTENS PERLER

Kellene Ricks

Tony Wongs forældre flygtede fra folkerepublikken Kina til Hong Kong, før han blev født. Hans far var ude af stand til at finde arbejde i den britiske kronkoloni, så hans forældre »byttede roller«, mindes bror Wong. »Min far gav os flaske og skiftede bleer, mens min mor arbejdede.«

Hun arbejdede for nogle få Hong Kong-dollars om dagen – lige nok til at få mad på bordet og betale for den lille, improviserede hytte, som familien boede i. »Vi havde ikke penge til at købe en elektrisk ventilator,« bemærker bror Wong. Og i et land, hvor temperaturen om sommeren er over 300 med en luftfugtighed på næsten 100%, er en ventilator næsten en livsbetingelse.

Alt dette ændrede sig, da missionærerne kom på besøg. Familien lyttede til evangeliet, og den 8-årige Tony og hans forældre blev døbt i 1960. (En yngre søster fulgte efter på sin 8-års

FOTO: LIISA BERG

Herover: **Tony Wong finder håb i evangeliet, nu hvor Hong Kong går en usikker fremtid i møde.** ***Til højre:*** **Kwok Kam Tin, der her ses sammen med sin kone og børn, underviser de unge i, at evangeliet ikke kun er en søndagsreligion.**

FOTO: LIISA BERG

Til venstre: **Stanley Wong, der her ses sammen med sin familie, er regional reaktiverings-koordinator og fører tilsyn med at nye medlemmer føres ind i fællesskabet og hjælper dem med at blive involveret i deres ward.** ***Herunder:*** **Camel Lok fik støtte af wardets medlemmer, da hun sluttede sig til Kirken som teenager.**

fødselsdag). Selv om det var sparsomt med penge, betalte familien tiende. »Og i løbet af to måneder fandt min mor et ekstrajob, og vi fik penge nok til at købe en ventilator,« siger bror Wong. »Herren har fortsat med at velsigne os i alle disse år.«

Hong Kong var og er et enestående sted at vokse op. Tidlige besøgende kaldte stedet »Orientens perle«. De fik øje på den naturlige skønhed og de usædvanlige muligheder i dette lille hjørne i Orienten. Landet byder på en sjælden blanding af fortidens visdom og moderne teknologi. Landskabet er stille og frodigt, byerne er travle og vokser.

Men koloniens virkelige rigdom er dens indbyggere, der er elegante og slebne af en historie, der er rig på værdier og traditioner, samt en fremtid, der stråler af udfordringer og muligheder.

Den kinesiske civilisation er en af de ældste i verden og strækker sig næsten 4.000 år tilbage. Familien, lydighed og respekt er grundlæggende principper for dette folk, så evangeliets lærdomme, der bygger på de samme principper, er ikke fremmedartet for dem. De fleste indbyggere i Hong Kong praktiserer en form for taoisme, kungfutsianisme eller buddhisme med stærke rødder i forfædretilbedelse.

Tony Wong, der er opvokset i Kirken med familiens støtte, er en undtagelse i Hong Kong. De fleste kirkemedlemmer er første generationsmedlemmer, der ofte har familie, som ikke forstår denne »nye« religion.

»Det var vanskeligt,« erkender Camel Lok, som blev døbt som teenager. Hendes familie tolererede hendes ugentlige kirkegang, men Camel følte sig ofte alene i sin søgen efter åndelig udvikling og lærdom.

»Jeg kunne ikke have klaret mig uden mine venner i wardet,« forkla-

FOTO: KELLENE RICKS

Herunder: **Chan Yue Sang er en overordnet politimand, som ivrigt deler evangeliet med sine kolleger.** ***Til højre:*** **Caroline Kwok, der her ses sammen med en elev, åbnede en aftenskole for Kirkens medlemmer, der ønskede at videreuddanne sig.**

rer hun. »Møderne om søndagen styrkede mig virkelig til den kommende uge.«

Camel og hendes mand, Gary, er begge hjemvendte missionærer, og de finder nu styrke hos hinanden og ser frem til at opdrage deres datter med en solid baggrund i evangeliet.

Andre par gør det samme. Biskop Chan Yue Sang og hans kone, Kit Fong, har fire børn og er meget taknemmelige for evangeliet og den forskel, det har betydet i deres tilværelse.

For 17 år siden hørte biskop Chan, en dengang 24-årig politiassistent, første gang om evangeliet, da han deltog i engelskundervisning, hvor SDH-missionærer underviste.

»Evangeliet var smukt,« mindes han. »På det tidspunkt troede jeg slet ikke på en gud. Men da de underviste i, at man kan være sammen med sin familie for evigt, tænkte jeg, at jeg ville opgive alt for at opnå det.«

Biskop Chans tilværelse blev meget anderledes efter dåben. Inden for seks måneder var han blevet forfremmet på sit arbejde. Han arbejdede også sammen med fuldtidsmissionærerne den sommer og underviste andre i evangeliet. En af undersøgerne, som han underviste, skrev to år senere til ham og bad om et bidrag til den kirkebygning, de var ved at bygge i hendes ward. Biskop Chan sendte nogle penge, fornyede bekendtskabet og blev gift med hende et år efter.

»Den største belønning, evangeliet har givet mig, er min familie,« siger biskop Chan.

DELE BELØNNINGEN

Et af biskop Chans mål er at dele den belønning med andre. Sidste år inviterede han missionærerne til et månedligt træningsmøde for politiet, hvor de præsenterede et familieorienteret budskab. Undervisningen

FOTO: KELLENE RICKS

FOTO: LISA BERG

Kirkens historie i Hong Kong

• August 1852: De første SDH missionærer, der skulle tjene i Asien, blev kaldet. Tre missionærer ankom til Hong Kong den 27. april 1853. De blev i fire måneder, før de vendte tilbage til USA.

• 14. juli 1949: Ældste Matthew Cowley fra De Tolv Apostles Kvorum står på Victoria Peak i Hong Kong og opsender en bøn om en vellykket missionering.

• 25. februar 1950: De første missionærer siden 1852 ankommer til Hong Kong og begynder at missionere.

• 31. december 1950: Tre personer bliver døbt. I løbet af et år virker 8 fuldtidsmissionærer i Hong Kong. Politisk uro og Korea-krigens udbrud forhindrer yderligere missionering.

• 1955: Missionen i det sydlige Fjerne Østen bliver organiseret. Den nye mission omfatter Hong Kong, Taiwan, Filippinerne og hele Sydøstasien.

• Maj 1959: Missionen har 102 fuldtidsmissionærer, hvoraf 12 er lokale medlemmer.

• 1965: I seks af otte grene i Hong Kong præsiderer lokale kinesiske brødre. I december bliver Mormons Bog udgivet på kinesisk.

• 1966: Kirken bygger den første lokale kirkebygning i Yuen Long, en by i New Territories.

• 1. november 1969: Hong Kong/Taiwan-missionen dannes.

• 1. januar 1971: Hong Kong/Taiwan-missionen deles i to selvstændige missioner.

• 1974: Den kinesiske udgave af Lære og Pagter udgives.

• August 1975: Præsident Spencer W. Kimball besøger den britiske koloni under en områdekonference.

• 25. april 1976: En del af missionen i Hong Kong bliver en stav med 3.410 medlemmer.

• Maj 1980: Hong Kong Stav deles. Medlemstallet i de to stave er over 9.000.

• November 1984: To yderligere stave dannes, og Kirkens medlemstal når 13.000. (I dette år indvies også templet i Taipei [Taiwan] for kinesisk-talende medlemmer).

• 1990: Kirken fortsætter med at vokse. For tiden er der ca. 17.000 medlemmer i Hong Kong i 4 stave, 23 ward og 5 grene. □

FOTO: KELLENE RICKS

omhandlede familieundervisning, velfærdstjeneste, familieråd og personlige interview med hvert barn. Familieaften blev også præsenteret. En af biskop Chans kolleger sluttede sig til Kirken som resultat af undervisningen, og andre har vist interesse.

Lih Hang er den ældste søn i familien Chan. Han fylder 19 år i 1997. Han sparer allerede sammen og planlægger at tage på mission. En af vanskelighederne ved missionering i Hong Kong er sproget. Der tales mange forskellige kinesiske dialekter, men kantonesisk er den mest almindelige. Alle dialekterne har forskellige lyde og tonehøjde og er vanskelige at lære, hvilket gør de lokale indbyggere, der taler sproget, til de mest effektive missionærer. Antallet har varieret i de sidste par år, men et sted mellem hver tredje til lidt over halvdelen af missionærerne i Hong Kong kommer selv fra kolonien. Efterhånden som Kirkens medlemsskare i kolonien vokser, vil den andel sikkert vokse.

En anden udfordring, der ikke er unik for Hong Kong, er at holde fast på de nyomvendte og reaktivere mindre aktive medlemmer. For to år siden blev Stanley Wan kaldet som regional reaktiverings-koordinator. Bror Wan arbejder sammen med stavsmissionspræsidenter og wardsmissionsledere, og han er meget opmærksom på alle nyomvendte, og at de modtager en række lektioner for nye medlemmer og bliver involveret i deres nye ward.

»Vi forsøger at holde os ajour med mennesker, og ikke kun med tal,« forklarer bror Wan. »Vi har navnet på hver eneste nydøbt i vores liste. Vi ser efter, om disse nye medlemmer har modtaget præstedømmet, om de har fået en kaldelse, og om hjemmelærerne besøger dem.«

Hvert præstedømmekvorum og hver hjælpeorganisation får også opgaven at hilse på et mindre aktivt medlem hver måned, og lederne rapporterer om deres kontakt med personen ved wardsrådsmødet.

Der ud over lægges der vægt på hjemmelærerbesøg. »Det er lidt af en udfordring for os,« bemærker bror Wan. Da pladsen er meget begrænset, og flere generationer i hver familie ofte bor sammen i samme lille bolig, besøger hjemmelærerne ofte medlemmer i deres hjem, samtidig med at slægtninge ser fjernsyn eller spiller *mah-jong* i samme rum. Nogle af alternativerne er at besøge medlemmer i nærliggende parker eller i kirken.

Når de nyomvendte i Hong Kong udvikler sig, gælder det også Kirken, siger Patrick Cheuk, der underviser i Kirkens uddannelsessystem. »Det svarer til menneskers udvikling,« forklarer han. »Børn er afhængige af deres forældre på mange områder, men når de vokser op, bliver de bedre i stand til at klare sig selv.

Kirken i Hong Kong er ved at blive voksen. Mange af vore unge kommer tilbage fra studier i udlandet, og der er et stadigt stigende antal hjemvendte missionærer. Kirken her vil nyde godt af deres trofasthed og erfaring. Medlemmerne er ved at blive forberedt til fremtiden.«

Bror Cheuk er selv et godt eksempel på et erfarent og trofast første generations-medlem. Efter han tilsluttede sig Kirken og havde været på mission, studerede han ved Ricks College i Rexburg, Idaho og tog senere en eksamen ved Brigham Young University. Han planlagde at finde arbejde i USA, men følte sig tilskyndet til at vende tilbage til sit fædreland.

»Når vor himmelske Fader vil bruge dig et eller andet sted, så finder han en måde at få dig derhen,« griner bror Cheuk. »Jeg var ikke begejstret over at komme tilbage, og det har været nogle vanskelige år, men jeg har ingen tvivl om, at det er meningen, jeg skal være her og gøre det, jeg gør.«

Herunder: **I Hong Kong køber indbyggerne ligesom i mange andre byer over hele verden deres mad på markedspladser.** ***Til højre:*** **Patrick Cheuk, der underviser i Kirkens uddannelsessystem, kan se, at Kirken får glæde af de unges voksende erfaring og trofasthed.**

BALANCE MELLEM GAMMELT OG NYT

De unge i Hong Kong har nogle særlige udfordringer, når de forsøger at finde en balance i et samfund, der er fanget mellem gammelt og nyt. I et samfund med en ældgammel tradition for loyalitet i familien, vil unge næsten instinktivt følge deres forældres ønsker. Og samtidig er de splittet af et næsten lige så stærkt ønske om at følge med i det, som de opfatter som udviklingen og forandringerne i verden.

Kirkens ledere forsøger at hjælpe de unge med at finde en balance. Seminar og institut gennem Kirkens uddannelsessystem har kun eksisteret i Hong Kong siden 1969, og programmerne hjælper de unge og unge voksne til at være sammen med andre, som deler deres værdinormer og tro. I disse klasser lærer de unge, at evangeliet ikke kun er en søndagsreligion, forklarer Kwok Kam Tin, der fungerer som viceområdeleder i Kirkens uddannelsessystem.

»De unge er i stand til at lære og studere igennem hele ugen og nyder andres venskab og støtte,« siger bror Kwok. »I klasserne forsøger vi også at få dem til at forstå hensigten med livet – årsagerne til at vi er her. Vi arbejder alle mod at opnå et evigt perspektiv og tilstrækkelig styrke til at adlyde befalingerne, støtte og elske hinanden samt dele evangeliet med andre.«

KRAFTEN I HVER ENKELT

Det er ikke altid let at efterleve evangeliet i en verden, der sommetider virker optaget af penge og betydningen af ejendele. »Penge og det, penge kan købe, er meget åbenlyse her,« kommenterer Caroline Kwok, der har en eksamen fra Brigham Young University. »Jeg mener, at materialis-

FOTO: KELLENE RICKS

FOTO: LISA BERG

me er en af de største udfordringer, vi møder som medlemmer. Medierne udbreder konstant budskabet, at vi alle kan blive lykkelige, hvis vi blot havde det rigtige tøj, de rigtige ejendele og penge nok.«

Og selv om der er store privathjem i Hong Kong, så kæmper den altovervejende del af befolkningen med at tjene nok til at betale for en lille lejlighed i kvarterer med beton-højhuse, der vokser op overalt. »De fleste af vore medlemmer er placeret i området lavindkomster til middelindkomster,« påpeger søster Kwok. Søster Kwok har en doktorgrad i pædagogik og mener, at nøglen til at hjælpe Kirkens medlemmer med at klare økonomiske udfordringer er uddannelse. Børn i Hong Kong får gratis en 9-årig uddannelse, men adgang til uddannelse derudover er meget konkurrencepræget. Søster Kwok har åbnet en aftenskole, der henvender sig til Kirkens medlemmer, som arbejder om dagen, men ønsker at videreuddanne sig. Skolens undervisningsplan er en balance mellem verdslig viden og evangeliske principper med vægt på at kunne tænke selvstændigt. »Kraften til at udvikle sig ligger i os alle,« udtaler søster Kwok. »Det er blot et spørgsmål om at finde frem til den med Herrens hjælp og med tro på vore egne evner.«

OVERGANGEN I 1997

Indbyggerne i Hong Kong, både medlemmer og ikke-medlemmer, står over for en enestående udfordring – en større forandring i deres styre i de kommende år.

Hong Kong blev udlejet af Kina for 94 år siden, og denne lille britiske koloni skal vende tilbage til kinesisk styre i 1997. (Se den ledsagende artikel, s. 45).

»Det er årsag til megen uro,« indrømmer biskop Chan. »Mange er nervøse, bekymrede og bange. Jeg var også bekymret.« Da biskop Chan spekulerede på, om han skulle søge om pas og emigrationstilladelse til sig selv og sin familie, gik han til Herren for at få vejledning.

»Der var et vers i Ether 2, der hjalp mig,« forklarer han. »Det er vers 12. 'Se, dette er et udvalgt land, og det folk, der besidder det, skal være fri for trældom, fangenskab og for alle andre folk under himlen, dersom de blot vil tjene landets Gud, som er Jesus Kristus, der er blevet åbenbaret gennem det, som vi har skrevet.'

Jeg ved godt, at løftet blev givet til indbyggerne i Amerika på den tid, men jeg tror også, at indbyggerne i Hong Kong kan finde trøst og fred i det. Jeg tror, at Jesus Kristus vil være med os, hvis vi fortsat tilbeder ham.«

Andre har også biskop Chans overbevisning. Caroline Kwok mindes, at hun så nyhederne den 4. juni 1989, hvor der blev fortalt om det kinesiske styres reaktion på studenterdemonstrationerne i Beijing.

»Jeg gik staks ind på mit værelse og knælede ned. Jeg spurgte Herren, om han vidste, hvad der skete i Kina. Det gjorde han selvfølgelig. Jeg fik megen trøst og fred af den bekræftelse.«

Bror Tony Wong blev bedt om at tale ved et stavspræstedømmemøde. »Jeg tror, at stavspræsidentskabet ønskede, at jeg talte om, hvorvidt emigration var rigtigt eller forkert. Men det vidste jeg ikke,« fortæller han. Han læste bøger, slog skriftsteder op og forberedte sig i to uger, men aftenen før mødet havde han stadig ingen idé om, hvad han skulle sige.

»Jeg bestemte mig for at gøre noget, så jeg knælede ned og bad. Derefter åbnede jeg skrifterne.«

Igen blev svaret og trøsten fundet i Ether: »Derfor kan den, som tror på Gud, visselig have håb om en bedre verden, ja en plads ved Guds højre hånd« (Ether 12:4).

»Grunden til at emigrere er et håb om en bedre verden,« forklarer bror Wong. »Folk tror, at det vil være sikrere, mere rart eller mere lykkeligt et andet sted. Dette skriftsted fik mig til

at forstå noget. Da jeg talte ved det præstedømmemøde, talte jeg ikke om emigration – jeg talte om tro på Gud og Jesus Kristus.

Hvis du spørger mig, om jeg vil emigrere, så svarer jeg nej. Andre mennesker er bekymrede og bange, men vi glemmer, at vi har evangeliet, vi har en hjælper. Evangeliet tilbyder håb og en forsikring om, at vor himmelske Fader ved, hvad der sker, og at han står ved roret.« □

HONG KONG I TAL

Landet. Hong Kong er lige nu en britisk kronkoloni på 1013 km² på Kinas sydkyst. Hong Kong består af flere områder: Spidsen af en kinesisk halvø, der grænser op til provinsen Guangdong, to større øer og mere end 200 mindre øer.

Historie. Kina afstod øen Hong Kong til Storbritannien i 1842 efter Opiumskrigen. Halvøen Kowloon blev en del af kolonien i 1860. I 1898 udlejede Kina området *New Territories*, der strækker sig fra Kowloon til den kinesiske grænse, til Storbritannien i 99 år. Lejemålet udløber i 1997. I december 1984 underskrev de to regeringer en erklæring, der vil gøre Hong Kong til en særlig administrativ kinesisk region fra 1. juli 1997. Det væsentlige i aftalen er en fortsættelse af Hong Kongs sociale opbygning, økonomi, lovgivning og andre bestående områder i 50 år.

Økonomi. Søfart, handel og industri er væsentlige områder i Hong Kong, der på kinesisk betyder »Vellugtende havn«. Hong Kong er toldfrit område; der er ikke told på import eller eksport. Målt pr. indbygger er Hong Kong blandt verdens 10 største handelsnationer, og 36% af indbyggerne er beskæftiget med fabrikation. Turisme er også en væsentlig indtægtskilde.

Befolkning. Under den japanske besættelse af Hong Kong under 2. verdenskrig faldt koloniens befolkning til 600.000. Efter krigen strømmede mennesker til området. I dag er befolkningen ca. 5,8 mill. med 4.319 indbyggere pr. km². Mere end 60% af indbyggerne bor i byen. Ca. 98% af befolkningen er kinesere. □

Lucas
Steph
Meg
Ann
Geri

Det gør en forskel

af Geri Christensen

Jeg tror, at vi alle på et eller andet tidspunkt føler trang til at føle os betydningsfulde og ønsker at gøre noget, som vil blive husket af jordens befolkning – noget som vil forandre verdens gang og få et legendarisk ry for sin store betydning og indvirkning på samfundet. Sådan havde jeg det, da jeg var teenager.

Jeg drømte selvfølgelig om at blive rig og berømt, eller gøre en stor videnskabelig opdagelse eller blive den første kvinde på månen eller præsident for USA. Men på en eller anden måde, så vidste jeg, at disse ting ikke lå inden for mulighedernes rækkevidde – i det mindste ikke for mig.

Jeg var ikke ligefrem en enestående person om man så må sige. Jeg var god til at følge efter, men jeg var aldrig en leder. Jeg blev aldrig valgt til noget i klassen, eller vandt nogen konkurrencer eller talentshows. Og jeg var ikke god nok til sport, så jeg der kunne vise hvem jeg var. Det var ikke fordi jeg ikke prøvede eller ønskede det. Jeg var bare genert og manglede selvtillid. Så hvordan kan et menneske som mig gøre nogen forskel?

Jeg spurgte min mor, hvad hun mente jeg kunne gøre, så det blev muligt for mig at gøre noget af betydning. Hun sagde, at det skam havde betydning at gå gennem skoleåret uden lave karakterer, når jeg bagefter skulle i gymnasiet. Jeg vidste, at hun havde ret, men det var ikke lige det, jeg havde tænkt mig.

Da jeg til sidst var ved at løbe tør for ideer og håb, vendte jeg mig til Herren. Jeg bad ham hjælpe mig at finde noget, som ikke krævede noget særligt talent, men som ville betyde, at jeg kom til at yde en værdifuld indsats. Ikke noget stort – bare noget, som passede sig til mine evner.

Det varede ikke længe, før jeg fik en genial idé. Det var så rigtigt for mig, at jeg vidste, at det måtte have været en inspiration – jeg ville aldrig selv have tænkt på det. Ideen var, at jeg ville lære navnene på alle de mennesker, jeg regelmæssigt kom i kontakt med – og huske at hilse på dem med navns nævnelse, hver eneste gang jeg mødte dem.

Jeg begyndte med naboerne og lærte alles navne – selv

FOTO: PHIL SHURTLEFF

Når jeg arbejdede hårdt for at lære mennesker omkring mig at kende, forstod jeg, at jeg ikke blot kendte dem ved deres navn, men også som »venner«.

børnenes og kæledyrene. Så fortsatte jeg med at lære navnene på alle i wardet. Da jeg havde gjort det, begyndte jeg med min skole. Det var en stor skole i en stor by, og det tog mig noget tid, men jeg gjorde det. Jeg tog ikke hensyn til etniske eller sociale baggrunde. I begyndelsen var det lidt mærkeligt at hilse på folk og sige deres navn, især på mennesker, som jeg ikke kendte. Og det var pinligt for mig flere gange, når jeg ved et uheld kom til at kalde mennesker ved det forkerte navn. Men jeg blev bedre til det, efterhånden som tiden gik.

Det blev en leg at se, hvor mange nye navne, jeg kunne lære på en dag. Af og til så mennesker mærkeligt på mig, og nogle spurgte: »Prøver du at opnå noget?« Men de fleste virkede som om de virkelig kunne lide det.

Gjorde det en forskel? Det mener jeg. En dag sagde wardets ældste mand, bror Barton til mig: »Unge dame, jeg tror, du er den eneste unge person i wardet, som kender mig ved navn. Det er dejligt, at du vil tale med mig og husker, hvem jeg er«.

En dag fandt jeg en seddel fra en anonym i mit skab, og dér stod: »Tak fordi du hilste på mig i dag. Jeg er ny på skolen, og jeg tror ikke, at der er nogen, som overhovedet kender mit navn. Tak fordi du fik mig til at føle mig velkommen.«

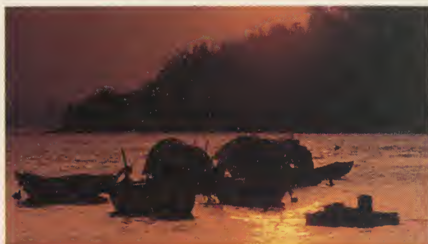
Jeg er endda kommet til at holde af nogle af de mennesker, som jeg førhen syntes var uvenlige eller snobbede. Da jeg begyndte at være venlig over for dem og kaldte dem ved navn, blev de også normalt rare over for mig.

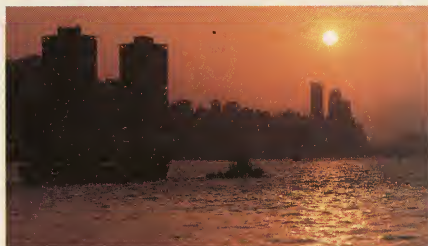
Den største forskel det gjorde var dog i mig. Hele min holdning ændrede sig. Jeg følte mig ikke længere middelmådig eller bare almindelig. Jeg følte, at jeg var en speciel person, som gjorde noget, der var noget værd, fordi jeg hjalp andre. Jeg så dem lyse op indvendig, når jeg sagde deres navn og hilste på dem med et smil. Det har måske kun betydet en meget lille forskel for dem, men med Herrens hjælp, gjorde det en stor forskel for mig. □

Almas omvendelse, af Gary Kapp

Mens Alma den yngre og Mosiahs fire sønner gik omkring »og søgte at ødelægge kirken, … da viste en Herrens engel sig for dem, … og han talte som med en tordenrøst. … Og så stor var deres forbavselse, at de faldt til jorden« (Mosiah 27:10-12).

Hong Kong er en britisk kronkoloni på omkring 1.000 km^2 på den kinesiske sydkyst. Hong Kong står med problemet at balancere gamle og værdifulde traditioner med ønsket om at følge med i en stadig skiftende verden. Hvordan klarer de sidste dages hellige problemet, og hvordan lever de med usikkerheden, nu hvor kolonien forbereder sig til om nogle år at vende tilbage til kinesisk styre?

Se »Orientens perler«, s. 34.

92989 110